Jamhuri ya Muungano wa Tanzania

2023
Takwimu za Msingi Tanzania

Ofisi ya Taifa ya Takwimu
Wizara ya Fedha
Dodoma

Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan
Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania

"Mwaka wa 2022 ulikuwa wakati wa kupitia takwimu zetu za idadi ya watu ili kuwa na takwimu sahihi kwa ajili ya mipango bora ya kiuchumi na kiutendaji. Nina furaha tulifanikiwa kufanya Sensa ya Kitaifa Agosti 2022. Sensa hii ilikuwa ya mfano katika Bara la Afrika, ambapo kwa mara ya kwanza ilihusisha kuhesabu watu na majengo katika kiwango kinachokubalika kimataifa". Mheshimiwa Dkt. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, akiwa katika hafla ya Mwaka Mpya wa Kidiplomasia iliyoandaliwa kwa Wakuu wa Mabalozi wa Kidiplomasia na Mashirika ya Kimataifa Januari 2023, Ikulu, Dar es Salaam.

Asilimia 53 ya Watanzania wote wapo kwenye umri wa miaka 15 hadi 64

"Hii ni ishara nzuri katika maendeleo ya nchi, kidemografia umri huu unajulikana kama umri wa kufanya kazi. Kwa maneno mengine, nchi yetu ina hazina kubwa ya nguvu kazi ambayo ni moja ya kichocheo katika kujenga Uchumi imara", Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Mwenyekiti wa Kamati ya Sensa Kitaifa, Mhe. Kassim Majaliwa Majaliwa (Mb) katika hafla ya uzinduzi wa machapisho ya Matokeo ya Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022 katika Chuo kikuu cha Taifa cha Zanzibar (SUZA), Aprili 2023".

Asilimia ya Idadi ya Watu kwa Makundi Maalum ya Umri

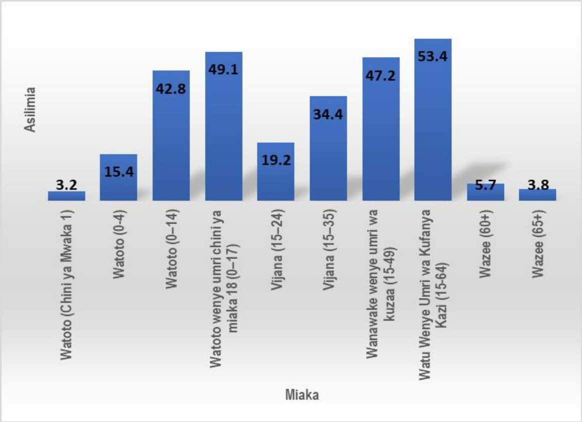

YALIYOMO

Dibaji ii

TAARIFA MPYA KWA MWAKA 2023 iii

Vifupisho, Visawe, Alama na Tanbihi xii

1.0 Usuli 1

2.0 Jiografia 2

3.0 Siasa 14

4.0 Idadi ya Watu 20

5.0 Afya 24

6.0 Elimu 32

7.0 Ajira 36

8.0 Uwekezaji 38

9.0 Utafiti wa Mapato na Matumizi ya Kaya Binafsi (HBS) 40

10.0 Viashiaria vya Uchumi 43

11.0 Biashara ya Nje 52

12.0 Viashiria vya Utendaji kwa Baadhi ya Shughuli za Kiuchumi 54

12.1 Kilimo 54

12.2 Mifugo 55

12.3 Madini 56

12.4 Utengenezaji wa Bidhaa Viwandani 57

12.5 Umeme 58

12.6 Usafirishaji 59

12.7 Teknolojia ya Habari na Mawasiliano 65

12.8 Fedha za Serikali 68

13 Takwimu za Uhalifu Tanzania 69

14.0 Utekelezaji wa Malengo ya Maendeleo Endelevu (SDGs) Tanzania 72

15.0 Kuagiza, Maelezo na Maktaba 74

Dibaji

Kijitabu cha Takwimu za Msingi cha Tanzania mwaka 2023 kinatoa picha ya hali halisi ya mwenendo katika nyanja za uchumi, jamii, mazingira na siasa. Kitabu hiki kinawasilisha mtiririko wa takwimu kuanzia mwaka 2019 hadi 2023.

Kijitabu hiki kinatoa muhtasari wa takwimu kutoka vyanzo mbalimbali vya taarifa kutoka machapisho ya takwimu rasmi yanatolewa na Ofisi ya Taifa ya Takwimu, Wizara, Idara na Wakala nyingine za Serikali. Taarifa za takwimu zilizowasilishwa ni muhimu kwa kupanga mipango, kufuatilia na kutathimini programu mbalimbali za maendeleo katika ngazi zote za kiutawala.

Ofisi ya Taifa ya Takwimu kama mratibu na mzalishaji wa takwimu rasmi nchini inathamini michango inayotolewa na wadau mbalimbali wa takwimu katika utoaji wa takwimu zinazotumika katika uandaaji wa kijitabu hiki. Ili kushiriki kikamilifu katika kuimarisha Mfumo wa Kitaifa wa Takwimu tunaomba ushirikiano udumishwe katika kuhuisha taarifa na kuandaa makala zijazo za vijitabu kama hiki na machapisho mengine ya kitakwimu.

Takwimu za karibuni za mwaka 2023 zilizowasilishwa katika kijitabu hiki kwa baadhi ya viashiria ni za awali, na baadhi viashiria vimefanyiwa mapitio kulingana na sera za mapitio za Ofisi ya Taifa ya Takwimu. Aidha, taarifa za baadhi ya majedwali zinatokana na Sensa na tafiti ambazo kwa kawaida hufanyika katika vipindi vya miaka kumi au mitano. Baadhi ya takwimu ambazo hazikupatikana katika kijitabu hiki na zinazohusiana na sensa na tafiti mbalimbali zitapatikana kwenye taarifa husika pindi zitakapotolewa.

Tunakaribisha maoni na mapendekezo kutoka kwa wadau yatakayoboresha makala ijayo ya Takwimu za Misingi Tanzania.

Nakala laini ya kijitabu hili inapatikana kwenye tovuti ya Ofisi ya Taifa ya Takwimu; www.nbs.go.tz. Kwa mahitaji ya taarifa za ziada na takwimu zilizochapishwa tafadhali tembelea Maktaba na tovuti ya Ofisi ya Taifa ya Takwimu.

TAARIFA MPYA KWA MWAKA 2023

Athari ya Maporomoko ya Maji na Tope, Wilaya ya Hanang, Desemba 2023

Wilaya ya Hanang ni moja kati ya Wilaya tano (5) katika Mkoa wa Manyara. Tarehe 3 Desemba, 2023 wilaya hii ilikumbwa na janga la mafuriko yaliyosababishwa na mvua kubwa iliyonyesha nchini. Mvua hiyo ilisababisha sehemu ya Mlima Hanang kumomonyoka na kuporomosha udongo uliochanganyika na maji ya mvua na kutengeneza tope zito. Tope hilo lilitiririka na kuzingira makazi ya watu. Kata zilizoathirika kwa kiwango kikubwa ni pamoja na Gendabi, Jorodam, Ganana na Katesh.

Baada ya tukio hili kutokea ambalo liligharimu uhai wa Watu na mali zao, Ofisi ya Waziri Mkuu iliunda timu ya kuhakiki na kutathmini kaya zilizoathirika na maafa. Ofisi ya Taifa ya Takwimu ni miongoni mwa Taasisi za Serikali zilizoshiriki kutekeleza jukumu hili.

Tathmini ya Kubaini Kaya Zilizoathirika na Mafuriko

Ramani mnato za sensa zinazobainisha maeneo ya utawala katika ngazi ya vitongoji vya Wilaya ya Hanang zilifanyiwa mlinganisho na jiranukta (*coordinates*) za kaya zilizochukuliwa wakati wa zoezi la Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022, Sensa ya Majengo na Anwani za Makazi.

Aidha, ramani za picha za anga pamoja na jiranukta za majengo zilifanyiwa mlinganisho ili kubaini majengo yaliyofukiwa kabisa na tope pamoja na majina ya wamiliki ya majengo hayo na wakuu wa kaya. Takwimu za Kaya zote zilizoathirika zikiwemo; idadi ya wanakaya, umiliki wa vitu walivyokuwa navyo vilihuishwa na jiranukta za kila Kaya na kupatikana taarifa muhimu iliyoonesha idadi ya Watu waliopoteza maisha/walio athirika na vitu/mali zilizopotea katika janga hilo kwa kila Kaya.

Majengo yaliyoathiriwa na Mafuriko

Athari ya mafuriko katika kata zilizotajwa yalisababisha uharibifu mkubwa na mdogo ambapo baadhi ya majengo yalifukiwa kabisa na mengine kujaa tope. Idadi ya majengo yariyoathirika ni kama ilivyoainishwa: -

- Kata ya Ganana (majengo 469),
- Kata ya Gendabi (majengo 138),
- Kata ya Katesh (majengo 97), na
- Eneo la Jorodom (majengo 9).

Ramani ya Kitongoji cha Gendabi kabla ya Mafuriko

Ramani ya Kitongoji cha Gendabi baada ya Mafuriko

Kaya Zilizoathirika na Mafuriko Kitongoji cha Uhuru

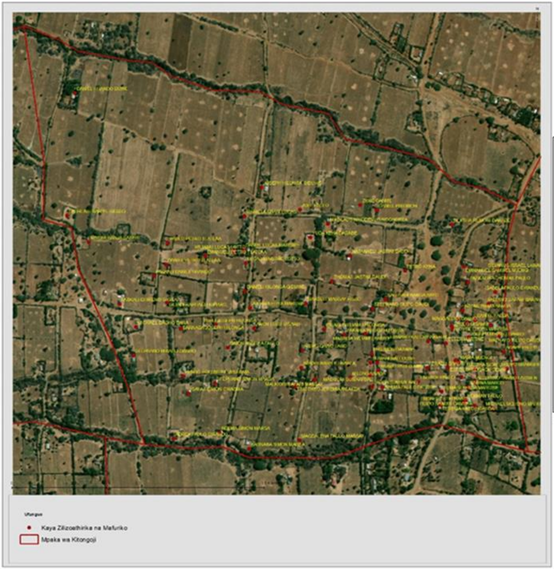

Picha ya anga ya sehemu ya Kitongoji cha Uhuru Kata ya Gendabi iliyofanyiwa mlinganisho (spatial Overlay) kati ya jiranukta za Wakuu wa Kaya na Majengo pamoja na majina yao.

Utafiti wa Viashiria na Matokeo ya UKIMWI Tanzania (THIS) Mwaka 2022 – 2023

Utafiti wa Viashiria na Matokeo ya UKIMWI Tanzania wa Mwaka 2022-23 (THIS 2022-23) ni utafiti wa kaya uliolenga watu wazima (umri wa miaka miaka 15 na zaidi) ambao ulipima maambukizi ya virusi vya UKIMWI katika ngazi ya mkoa na Taifa kwa ujumla. Utafiti huu unatoa taarifa za maambukizi mapya ya VVU, kiwango cha maambukizi ya VVU, kufubazwa kwa VVU mwilini pamoja na viashiria vingine vinavyohusiana na UKIMWI.

Maambukizi Mapya ya VVU

Kiwango cha maambukizi mapya ya VVU kwa watu wenye umri wa miaka 15 na zaidi ni asilimia 0.18 (0.11% miongoni mwa wanaume na 0.24% miongoni mwa kwa wanawake), ambayo ni sawa na takriban maambukizi mapya 60,000 kwa mwaka miongoni mwa watu wazima.

Mambukizi Mapya kwa Umri na Jinsi kwa kutumia kipimo cha Lag//VL/ARV, 2022-23

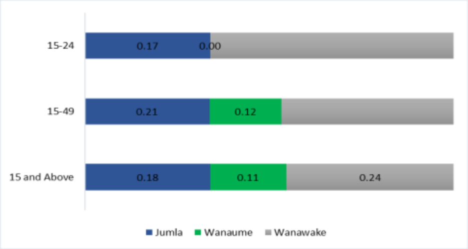

LAG/VL/ARV: Limiting antigen/Viral load/Antiretrovirals

Kiwango cha Maambukizi ya VVU

Kiwango cha maambukizi ya VVU kwa watu wenye umri wa miaka 15 na zaidi nchini Tanzania ni asilimia 4.4 (5.6% miongoni mwa wanawake, na 3.0% miongoni mwa wanaume).

Kufubazwa kwa VVU Mwilini

Kufubazwa kwa VVU mwilini ni kiashiria muhimu cha mafanikio ya matibabu kwa watu wanaoishi na maambukizi ya VVU. Kwa madhumuni ya Utafiti wa Viashiria vya UKIMWI nchini Tanzania wa mwaka 2022-2023, ulitoa tafsiri ya kufubazwa kwa VVU mwilini kwa maana ya kiwango cha VVU ni chini ya 1,000 *HIV RNA copies/mL of plasma* miongoni mwa watu wazima wanaoishi na VVU.

Kwa ujumla, asilimia 78.0 ya watu wazima wenye umri wa miaka 15 au zaidi wanaoishi na maambukizi ya VVU na virusi vimefubazwa (72.2% miongoni mwa wanaume na 80.9% miongoni mwa wanawake) kwa mwaka 2022-23.

Asilimia ya Kiwango cha Maambukizi ya VVU kwa Watu Wenye Umri wa Miaka 15 na Zaidi Kimkoa, THIS 2022-23

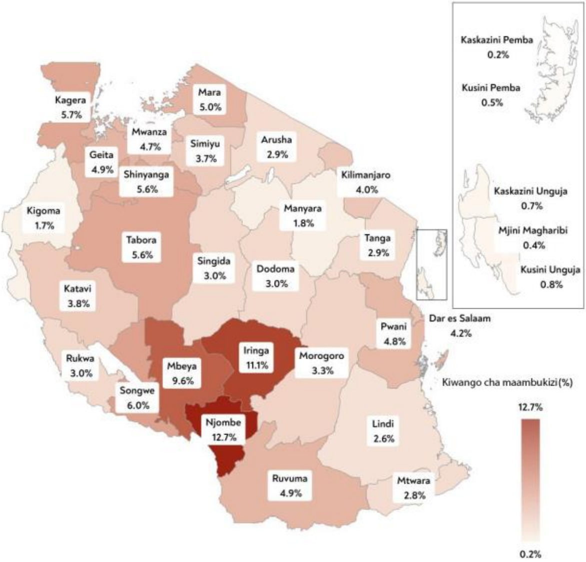

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu, Utafiti wa Viashiria vya VVU/UKIMWI wa mwaka 2022-23

Utafiti wa Athari za Upatikanaji wa Nishati Endelevu 2021/22

Utafiti wa Athari za Upatikanaji wa Nishati Endelevu ulitekelezwa na Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Wakala wa Ushirikiano wa Mendeleo ya Norway (Norad) kupitia Takwimu Norway kwa kushirikiana na taasisi za sekta ya nishati ambazo ni Wizara ya Nishati, Kampuni ya Utoaji Umeme Tanzania (TANESCO), Wakala wa Nishati Vijijini (REA) na Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji (EWURA). Lengo kuu lilikuwa ni kupima na kuweka kumbukumbu katika hali ya upatikanaji na vyanzo endelevu vya matumizi ya nishati na athari za upatikanaji huo kwa mikoa yote Tanzania Bara.

Kaya Zilizounganishwa na Umeme

Matokeo ya Utafiti wa Athari za Upatikanaji wa Nishati Endelevu yanaonesha kuwa takriban asilimia 46 ya kaya zimeunganishwa na umeme kwa Tanzania Bara. Asilimia ya kaya zilizounganishwa na umeme ni kubwa zaidi katika maeneo ya mijini ikilinganishwa na maeneo ya vijijini. Kwa upande wa Dar es Salaam (87%) takribani kaya 9 kati ya 10 na upande wa miji mingine (70%) takribani kaya 7 kati ya 10 zimeunganishwa na umeme.

Asilimia ya Kaya Zilizounganishwa na Umeme kwa Eneo, Tanzania Bara, IASES 2021/22

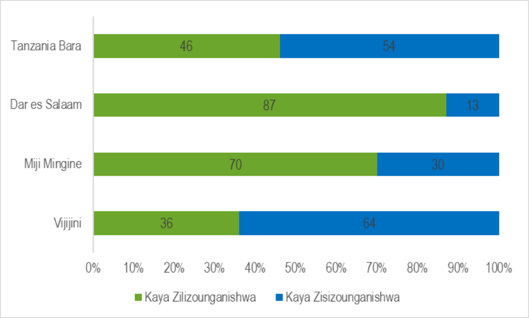

Upatikanaji wa gridi ya umeme / umeme katika jamii

- Asilimia 72 ya kaya Tanzania Bara zinaishi katika jamii zenye upatikanaji wa umeme.
- Katika Mkoa wa Dar es Salaam, kila kaya inaishi katika jamii (mitaa) iliyounganishwa na umeme wa gridi ya taifa.

Chanzo kikuu cha umeme

Asilimia 30 ya kaya zote Tanzania Bara zinachukulia gridi ya taifa kama chanzo chao kikuu cha umeme.

Upatikanaji wa Njia za Kisasa za Kupikia

- Asilimia 67 ya kaya zote Tanzania Bara hutumia kuni kama chanzo chao kikuu cha nishati kwa ajili ya kupikia, ambapo mkaa ukichukua nafasi ya pili (asilimia 24.3);
- Katika maeneo ya vijijini, takriban asilimia 88 ya kaya hutumia kuni kwa ajili ya kupikia;
- Katika Mkoa wa Dar es Salaam, kama ilivyo katika maeneo mengine ya mjini, mkaa ni chanzo cha nishati kilichozoeleka kwa kupikia; ambapo Dar es Salaam (asilimia 59.3) na maeneo mengine ya mjini (asilimia 53.0)

Vifupisho, Visawe, Alama na Tanbihi

CBR	Kiwango cha Uzazi
CIF	Gharama za bidhaa, bima na Usafirishaji
DRC	Jamhuri ya Kidemocratic ya Kongo
EWURA	Mamlaka ya Udhibiti wa Huduma za Nishati na Maji
FoB	Gharama za bidhaa bila kuhusisha usafirishaji na bima
GDP	Pato la Taifa
PHC	Sensa ya Watu na Makazi
REA	Wakala wa Nishati Vijijini
TANESCO	Kampuni ya Utoaji Umeme Tanzania
TDHS-MIS	Utafiti wa Afya ya Mama na Mtoto na Viashiria vya Malaria
THIS	Utafiti wa Viashiria na Matokeo ya UKIMWI Tanzania
TZS	Tanzanian Shilling
TFR	Kiwango cha Uzazi
TIC	Kituo cha Uwekezaji Tanzania
USD	Dola ya Marekani
VAT	Kodi ya Ongezeko la Thamani
WHO	Shirika la Afya Duniani
NA	Haihusiki
na	Takwimu hazikupatikana
-	Nil/Zero
p	Takwimu za awali
r	Takwimu Zimeboreshwa

Namba/Desimali ya Karibu

Kila tarakimu imeandikwa kwa namba/desimali ya karibu hivyo zikijumlishwa zinaweza zisiwe sawa na jumla

1.0 Usuli

Tanganyika ilipata uhuru na kuwa Jamhuri tarehe 9 Disemba mwaka 1961 na 1962 mtawalia. Zanzibar ilipata uhuru tarehe 10 Disemba mwaka 1963 na kuwa Jamhuri ya Watu wa Zanzibar baada ya mapinduzi ya tarehe 12 Januari mwaka 1964. Dola hizi mbili zenye mamlaka ziliungana na kuwa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania tarehe 26 Aprili 1964.

Uchaguzi Mkuu uliofanyika mwezi Oktoba 2020 ulimuweka madarakani Mh. Hayati Dkt. John Pombe Joseph Magufuli wa Chama Cha Mapinduzi (CCM) kuwa Rais wa tano wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kipindi cha pili cha miaka mitano. Hata hivyo, kufuatia kifo chake cha ghafla mnamo mwezi Machi 2021, Mheshimiwa. Dkt. Samia Suluhu Hassan aliapishwa kuwa Rais wa sita wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa mujibu wa Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Dodoma ni Makao makuu ya nchi na Dar es Salaam ni jiji kuu la kibiashara. Sarafu rasmi ni Shilingi ya Kitanzania (TZS) na lugha ya taifa ni Kiswahili. Hata hivyo, Kiingereza kinatumika pia kama lugha rasmi.

2.0 Jiografia

Mahali ilipo, Mipaka na Eneo

Tanzania ipo Mashariki mwa Afrika kati ya longitudo 29^0 na 41^0 Mashariki, na latitudo 1^0 na 12^0 Kusini:

Ncha ya juu Kaskazini	Mutukula	1^0 01'S na 31^0 25' E,
Ncha ya chini ya Kusini	Mtalika	11^0 32'S na 37^0 05' E,
Ncha ya kushoto ya Magharibi	Kigoma	4^0 52'S na 29^0 38' E
Ncha ya kulia ya Mashariki	Msimbati	10^0 21'S na 40^0 26' E.

Tanzania Bara inapakana na nchi/bahari zifuatazo:

Kaskazini:	Kenya na Uganda.
Magharibi:	Rwanda, Burundi na Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo.
Kusini Magharibi:	Zambia na Malawi.
Kusini:	Msumbiji.
Mashariki:	Bahari ya Hindi.

Tanzania Zanzibar ipo katika Bahari ya Hindi umbali wa kilomita zipatazo 30 kutoka Tanzania Bara.

Eneo la Mraba la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, 2022

Mahali	(“000” Km za Mraba.)
Tanzania (jumla ya eneo)	**945.5**
Eneo la maji	61.5
Eneo la ardhi	884.0
Tanzania Bara	881.3
Tanzania Zanzibar	2.7

Visiwa Vikuu Tanzania Bara (km za mraba).

Ukerewe ....…647.0
Mafia..…518.0

Visiwa Vikuu Tanzania Zanzibar (Km za Mraba).

Unguja……………………………………………………………...…………………....1,666.0
Pemba ....…988.0

Eneo la Maji

Tanzania Bara	("000" Km za mraba.)
Maziwa Makuu:	
Victoria	34.9
Tanganyika	13.4
Nyasa	5.6
Rukwa	2.8
Eyasi	1.0
Maeneo mengine ya maji (mabwawa, mito)	3.8
Jumla	**61.5**

Vilele vya Milima, Hifadhi za Taifa na Mapori ya Akiba

Baadhi ya Vilele vya Milima Kwa Mkoa na Urefu (mita), Tanzania, 2023

Na.	Jina	Mkoa	Mita juu ya Usawa wa Bahari
1	Kilimanjaro	Kilimanjaro	5,895
2	Meru	Arusha	4,566
3	Klute	Kilimanjaro	3,952
4	Lool Malasin	Kilimanjaro	3,648
5	Shira	Kilimanjaro	3,626
6	Oldeani	Manyara/Arusha	3,188
7	Hanang	Manyara	3,103
8	Jaeger	Arusha	3,050
9	Monduli	Arusha	3,000
10	Mtorwi	Iringa	2,961
11	Rungwe	Mbeya	2,960
12	Chaluhangi	Mbeya	2,933
13	Kitumbeine	Arusha	2,858
14	Mbeya	Mbeya	2,826
15	Salala	Iringa	2,688
16	Uluguru	Morogoro	2,648
17	Kimhondu	Morogoro	2,646
18	Longido	Arusha	2,629
19	Ngozi	Mbeya	2,620
20	Rubeho	Morogoro	2,576
21	Luhombero	Iringa	2,576
22	Olosha	Arusha	2,526
23	Likongowele	Lindi	2,524
24	Livingstone	Mbeya/Njombe	2,521
25	Shengena	Kilimanjaro	2,462

Chanzo: Wizara ya Maliasili na Utalii

Hifadhi za Taifa kwa Wilaya (Mkoa) na Eneo la Mraba Tanzania, 2023

Na.	Jina	Wilaya (Mkoa)	Eneo (Km^2)
1	Nyerere	Kisarawe na Rufiji (Pwani), Morogoro Vijijini, Kilombero, Ulanga, (Morogoro), Tunduru and Namtumbo (Ruvuma), Liwale (Lindi)	30,893
2	Ruaha	Iringa Vijijini na Mufindi (Iringa); Mbarali na Chunya (Mbeya); Chamwino (Dodoma)	19,822
3	Serengeti	Meatu, Itilima, Busega na Bariadi (Simiyu); Bunda, Serengeti na Tarime (Mara); Ngorongoro (Arusha)	14,763
4	Burigi-Chato	Biharamulo, Muleba, Ngara, Karagwe (Kagera) na Chato (Geita)	4,707
5	Katavi	Mpanda, Mlele, Nkasi na Tanganyika (Katavi)	4,471
6	Ugalla River	Urambo na Kaliua (Tabora)	3,865
7	Mkomazi	Same na Mwanga (Kilimanjaro); Lushoto, Korogwe na Mkinga (Tanga)	3,245
8	Mikumi	Kilosa, Morogoro na Mvomero (Morogoro)	3,230
9	Tarangire	Babati, Kiteto na Simanjiro (Manyara); Monduli (Arusha); Kondoa (Dodoma)	2,850
10	Udzungwa	Kilombero na Kilosa (Morogoro); Kilolo (Iringa)	1,990
11	Kilimanjaro	Siha, Hai, Rombo na Moshi Vijijini (Kilimanjaro); Longido (Arusha)	1,712
12	Mahale	Uvinza (Kigoma)	1,577

Na.	Jina	Wilaya (Mkoa)	Eneo (Km^2)
13	Saadani	Bagamoyo (Pwani); Pangani na Handeni (Tanga)	1,100
14	Lake Manyara	Babati na Mbulu (Manyara); Karatu na Monduli (Arusha)	648.7
15	Arusha	Arumeru na Longido (Arusha)	552
16	Kitulo	Makete (Njombe), Mbeya Vijijini na Rungwe (Mbeya)	413
17	Rubondo	Muleba (Kagera); Sengerema (Mwanza); Geita na Chato (Geita)	457.8
18	Ibanda-Kyerwa	Kyerwa (Kagera)	299
19	Rumanyika-Karagwe	Kyerwa (Kagera)	255
20	Gombe Stream	Kigoma Mjini (Kigoma)	56.2
21	Saanane Island	Nyamagana, Sengerema na Ilemela (Mwanza)	2.18
	Jumla ya Eneo		**96,909**

Chanzo: Wizara Maliasili na Utalii

Mapori ya Akiba kwa Mkoa na Eneo, Tanzania, 2023

Na.	Jina	Mkoa	Ukubwa (Km2)
1	Selous	Lindi na Ruvuma	18,020.00
2	Rungwa	Singida na Mbeya	9,000.00
3	Ugalla	Tabora	7,577.36
4	Kilombero	Morogoro	6,989.30
5	Inyonga	Katavi	6,569.93
6	Moyowosi	Kigoma	6,000.00
7	Luganzo Tongwe	Katavi, Tabora na Kigoma	5,746.16
8	Wembere	Tabora na Singida	5,385.81
9	Uwanda	Rukwa	5,000.00
10	Kizigo	Singida	4,000.00
11	Rukwa	Katavi	4,000.00
12	Lukwati	Songwe	3,146.00
13	Ikorongo	Mara	3,000.00
14	Piti	Songwe	2,972.93
15	Wami Mbiki	Morogoro na Pwani	2,466.58
16	Lwafi	Rukwa	2,228.00
17	Maswa	Simiyu	2,200.00
18	Grumeti	Mara	2,000.00
19	Muhesi	Singida	2,000.00
20	Mpanga-Kipengere	Njombe na Mbeya	1,574.25
21	Igombe	Tabora	1,367.14
22	Swagaswaga	Dodoma na Singida	871
23	Mkungunero	Dodoma na Manyara	743.9
24	Liparamba	Ruvuma	570
25	Lukwika-Lumesule	Mtwara	444
26	Msanjesi	Mtwara	210
27	Kijereshi	Simiyu	82
28	Pande	Dar es salaam	12
	Jumla		**104,176.36**

Chanzo: Wizara ya Maliasili na Utalii

Viwango vya Mvua na Joto

Kiwango cha Mvua (mm) kwa Mwezi kwa Baadhi ya Vituo vya Hali ya Hewa, Tanzania, 2023

Kituo	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei	Jun	Jul	Ago	Sep	Okt	Nov	Des	Mwaka
Dodoma	139.1	52.7	160.4	4.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	29.6	230.6	617.3
Arusha	58.9	18.9	177.2	199.4	38.4	20.7	0.0	3.8	2.1	31.9	501.4	131.6	1,184.3
Kilimanjaro	2.4	12.5	24.1	119.8	21.4	23.7	0.0	0.0	6.6	46.8	370.1	6.0	633.4
Tanga	36.9	1.9	13.4	322.1	237.9	174.1	25.	33.	27.4	158.8	656.1	63.7	1,751.2
Mororgoro	93.7	107.6	53.9	174.1	59.8	35.8	7.9	18.	2.3	60.6	198.0	117.3	929.3
Kibaha	44.1	28.5	88.2	202.5	35.4	80.2	1.1	10.	13.9	72.8	417.2	166.6	1,160.7
Dar es	96.3	102.9	93.4	360.4	79.1	96.4	33.	11.	13.9	77.4	557.0	143.9	1,665.0
KilwaMasoko	106.0	63.0	84.1	282.2	27.0	53.4	5.1	4.8	4.2	79.4	300.5	142.7	1,152.4
Mtwara	86.4	209.4	242.5	112.1	39.8	53.5	17.	13.	3.4	52.3	40.7	166.8	1,037.4
Songea	232.3	194.3	278.2	266.8	0.0	5.1	0.0	0.0	0.0	0.0	35.2	239.0	1,250.9
Bukoba	222.0	74.8	200.1	418.3	134.9	159.8	0.0	46.	36.3	192.9	440.7	280.3	2,206.5
Musoma	26.6	15.8	317.2	200.9	29.7	13.2	0.0	0.4	22.1	81.1	75.9	192.3	975.2
Mwanza	60.3	71.5	254.3	194.5	23.1	21.5	0.0	8.8	144.8	56.1	337.0	320.6	1,492.5
Shinyanga	107.8	87.8	204.9	127.9	39.5	0.0	0.0	0.0	26.0	57.2	146.9	269.1	1,067.1
Kigoma	86.7	125.2	194.1	183.9	49.8	2.6	0.0	0.0	8.1	53.6	313.5	304.2	1,321.7
Singida	247.5	49.1	111.9	38.8	0.0	0.0	0.0	0.0	5.2	0.7	54.2	221.5	728.9
Tabora	102.1	108.7	299.3	222.1	19.1	3.2	0.0	0.0	43.8	1.5	169.2	312.6	1,281.6
Sumbawanga	196.9	127.3	141.2	78.7	11.2	0.0	0.0	0.0	0.0	5.6	102.9	228.8	892.6
Iringa	154.1	101.6	102.1	85.4	11.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.3	158.9	621.1
Songwe	241.9	217.5	164.5	157.5	17.6	0.0	3.7	0.0	1.8	0.0	90.6	168.5	1,063.6
Same	42.0	10.8	89.7	136.6	58.7	19.4	0.2	6.8	45.7	0.0	286.7	49.5	746.1
Karume	43.8	23.7	26.9	742.7	199.4	182.1	41.0	26.0	9.7	87.2	452.5	94.6	1,930.9
Mpanda tma	161.3	130.7	247.2	194.5	1.5	0.0	0.0	0.0	11.4	31.2	243.8	480.4	1,502.0
Ilonga	216.9	104.4	173.3	221.8	124.2	91.4	6.5	20.	3.0	58.3	284.2	288.8	1,593.4
Zanzibar	63.6	8.0	99.4	345.5	101.8	153.4	36.0	4.7	49.4	105.4	775.9	219.2	1,963.1
Mahenge	444.3	186.6	170.4	466.8	62.6	3.7	3.7	26.	4.3	20.5	255.9	274.1	1,919.2

Chanzo: Mamlaka ya Hali ya HewaTanzania

Kiwango vya Mvua (mm) kwa Mwaka kwa Baadhi ya Vituo vya Hali ya Hewa, Tanzania, 2019 – 2023

Kituo	2019	2020	2021	2022	2023	Wastani
Bukoba	2,701.8	2,054.0	2,245.2	1,929.7	2,206.5	2,140.7
Mahenge	2,205.9	2,320.6	1,279.5	963.8	1,919.2	1,736.2
Mtwara	1,084.4	1,168.8	1,435.9	737.4	1,037.4	1,107.4
Tanga	1,644.9	1,165.1	964.5	1,033.8	1,751.2	1,315.6
Songea	1,234.7	1,564.4	901.5	1,598.2	1,250.9	1,264.8
Dar es Salaam	1,666.7	1,826.8	971.3	671.5	1,665.0	1,335.0
Mwanza	1,154.0	1,148.2	1,226.7	1,072.9	1,492.5	1,207.9
Musoma	1 239.6	1,236.5	1,000.7	1,038.5	975.2	1,086.9
Ilonga	1 424.2	1,303.0	776.9	834.2	1,593.4	1,140.5
Tabora	966.5	1,360.6	649.9	782.9	1,281.6	1,025.7
Kigoma	758.2	955.1	1,103.2	830.7	1,321.7	992.3
Songwe	880.7	974.4	944.1	1,068.0	1,063.6	995.6
Mpanda	1,363.3	1,492.5	1,010.1	1,041.9	1,502.0	1,249.0
Arusha	1,236.5	1,160.7	720.5	582.3	1,184.3	1,013.7
Sumbawanga	899.5	1,102.3	563.9	723.9	892.6	825.1
Singida	839.9	1,041.3	623.6	738.2	728.9	789.2
Iringa	725.6	1,201.6	441.9	753.8	621.1	708.9
Dodoma	770.5	1,116.6	598.1	686.9	617.3	744.8
Same	969.7	469.1	418.6	249.9	746.1	588.8
Kilimanjaro	626.2	807.7	394.3	442.1	633.4	627.6

Chanzo: Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania

Wastani wa Kiwango cha Juu cha Joto (°C) kwa Mwaka kwa Baadhi ya Vituo vya Hali ya Hewa Tanzania, 2019 – 2023

Kituo	2019	2020	2021	2022	2023	Wastani
Bukoba	26.9	26.8	26.5	26.3	26.7	26.6
Mwanza	29.2	27.9	29.0	28.7	28.9	28.7
Musoma	29.0	29.0	29.2	28.7	29.0	29.0
Kigoma	29.8	29.1	29.8	28.9	29.4	29.4
Sumbawanga	25.2	26.7	25.9	24.8	25.1	25.4
Tabora	30.4	29.6	30.1	30.0	30.1	29.8
Singida	27.1	26.8	27.3	27.1	27.4	27.0
Dodoma	29.5	28.9	29.1	26.5	29.4	28.7
Iringa	27.2	26.8	27.2	28.8	27.1	27.3
Same	29.6	29.3	30.0	29.9	29.4	29.6
Arusha	26.3	25.8	26.0	26.1	26.2	26.0
Kilimanjaro	30.4	29.6	30.2	30.5	30.3	30.1
Tanga	31.6	31.5	31.2	30.8	31.0	31.2
Dar es Salaam	29.2	31.5	0.0	31.4	31.0	30.9
Mtwara	31.2	31.0	30.9	30.8	30.7	31.0
Songea	27.5	27.7	28.2	27.4	27.8	27.7
Mahenge	24.9	0.0	0.0	25.2	25.0	25.0
Songwe	28.7	28.0	28.0	27.7	29.3	28.3

Chanzo: Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania

Wastani wa Kiwango cha Juu cha Joto (°C) kwa Mwezi kwa Baadhi ya Vituo vya Hali ya Hewa, Tanzania, 2023

Kituo	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei	Jun	Jul	Ago	Sep	Okt	Nov	Des	Mwaka
Dodoma	29.7	30.7	29.0	29.1	28.7	28.0	27.0	27.9	29.9	31.8	30.8	30.7	29.4
Arusha	28.7	30.6	28.7	25.4	24.0	22.8	22.9	24.4	26.5	28.1	24.9	27.0	26.2
Kia	33.4	34.8	33.7	29.7	28.0	26.5	27.2	28.3	30.1	31.8	28.8	31.3	30.3
Tanga	32.1	32.8	33.1	31.3	30.8	29.5	29.2	29.4	30.4	31.0	30.5	32.6	31.0
Morogoro	31.1	31.9	33.2	30.5	29.3	27.7	29.4	29.5	30.7	33.3	30.4	31.5	30.7
Kibaha	32.5	33.0	32.7	30.9	30.9	29.8	30.1	30.8	31.6	30.0	30.6	31.9	31.2
Dar es salaam	32.1	32.6	32.7	30.7	31.3	30.1	29.0	30.4	31.6	32.4	26.9	32.5	31.0
Kilwamasoko	31.2	31.6	31.4	30.6	30.1	29.3	29.0	29.4	30.0	30.4	30.5	31.6	30.4
Mtwara	30.8	31.3	30.6	30.6	30.7	29.6	29.4	30.2	30.7	31.0	32.2	31.4	30.7
Songea	27.7	28.2	27.2	29.4	26.2	26.0	24.8	25.7	31.5	29.3	29.3	28.9	27.8
Bukoba	25.9	27.8	26.1	23.7	27.3	26.8	27.3	27.9	27.5	28.0	26.2	26.5	26.7
Musoma	28.8	29.8	27.1	28.0	29.4	28.8	30.0	30.3	28.0	30.3	30.3	27.6	29.0
Mwanza	28.1	28.6	27.3	28.1	29.4	29.1	30.0	30.9	29.4	29.9	27.9	27.6	28.9
Shinyanga	29.4	31.0	29.2	29.2	29.8	30.7	30.3	31.9	32.0	34.0	29.9	29.1	30.6
Kigoma	28.4	26.7	28.6	28.3	29.7	30.1	30.5	31.8	31.1	30.9	27.8	28.4	29.4
Singida	26.6	28.2	26.5	26.0	26.5	26.6	26.1	26.9	29.0	30.3	28.3	27.2	27.4
Tabora	29.0	29.5	28.2	28.6	29.4	30.0	30.1	31.3	32.2	33.8	30.6	28.7	30.1
Sumbawanga	23.4	24.2	24.1	23.8	24.7	25.6	24.2	25.6	27.1	28.1	25.8	24.1	25.1
Iringa met	26.1	27.4	26.4	26.0	26.2	26.4	24.9	26.3	28.3	30.1	28.8	27.9	27.1
Same	31.8	34.0	33.0	29.4	27.6	26.2	26.8	27.9	29.2	30.8	26.7	29.8	29.4
Karume(pemba)	31.6	31.5	31.8	30.2	29.8	29.0	28.6	28.8	29.7	31.0	30.1	28.8	30.1
Mpanda	28.5	29.4	28.4	28.9	29.7	30.4	30.2	32.1	33.4	34.4	29.8	28.3	30.3
Ilonga	32.0	31.5	32.5	30.6	28.9	28.0	28.8	29.6	31.1	33.5	30.3	32.4	30.8
Zanzibar	32.2	33.4	32.8	30.4	30.6	29.5	29.0	30.1	31.1	31.4	29.7	32.2	31.0
Mahenge	26.2	25.6	25.8	24.8	23.4	22.8	22.8	23.4	25.3	27.6	25.6	26.7	25.0

Chanzo: Mamlaka ya Hali ya HewaTanzania

Wastani wa Kiwango cha Chini cha Joto (°C) kwa Mwaka kwa Baadhi ya Vituo vya Hali ya Hewa, Tanzania, 2019 – 2023

Kituo	2019	2020	2021	2022	2023	Wastani
Bukoba	18.7	19.0	26.5	18.3	18.9	20.0
Mwanza	18.7	18.6	29.0	18.2	18.6	20.3
Musoma	19.8	19.4	29.2	19.3	19.9	21.1
Kigoma	19.6	19.6	29.8	19.4	19.8	21.2
Tabora	17.4	17.3	30.1	16.9	18.0	19.5
Singida	16.7	17.5	27.3	15.8	16.9	18.4
Dodoma	18.3	18.0	29.1	17.8	18.5	19.9
Iringa	16.2	15.7	27.2	15.1	15.4	17.5
Same	19.2	19.0	29.8	18.9	19.2	20.8
Arusha	15.8	15.8	26.0	15.4	15.7	17.4
Kilimanjaro	20.2	18.6	30.2	18.8	19.1	20.8
Tanga	25.1	0.0	31.2	23.2	23.7	25.3
Dar es Salaam	23.3	23.0	0.0	22.6	23.3	22.9
Mtwara	22.0	22.1	30.5	21.5	23.0	23.4
Songea	16.9	17.2	28.2	16.6	18.2	18.7
Mahenge	17.8	18.2	0.0	17.4	18.2	17.8
Songwe	16.9	16.9	16.7	16.5	17.0	16.8

Chanzo: Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania

Wastani wa Kiwango cha Chini cha Joto (°C) kwa Mwezi kwa Baadhi ya Vituo vya Hali ya Hewa, Tanzania, 2023

Kituo	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei	Jun	Jul	Ago	Sep	Okt	Nov	Des	Mwaka
Dodoma	19.2	19.7	19.4	19.3	18.3	16.7	15.9	16.4	17.8	19.2	20.2	20.4	18.5
Arusha	14.4	15.2	16.1	17.3	16.6	14.8	14.1	14.6	15.5	16.1	17.2	16.7	15.7
Kilimanjaro	19.5	20.2	20.5	20.6	19.7	17.1	17.0	17.2	18.3	19.4	19.9	20.0	19.1
Tanga	24.5	24.8	25.1	24.7	23.8	22.7	22.0	22.0	22.5	23.5	24.0	25.1	23.7
Morogoro	21.7	21.8	22.4	21.5	20.4	17.8	17.3	18.0	18.8	20.3	21.7	22.7	20.4
Kibaha	24.2	24.1	24.2	23.4	22.7	21.2	20.7	20.7	21.2	20.8	23.8	24.8	22.7
Dar es salaam	25.2	25.4	25.1	23.9	23.1	21.5	20.8	21.0	21.3	23.1	23.9	25.7	23.3
Kilwamasoko	25.2	25.7	25.8	24.6	23.9	22.3	21.7	22.7	23.9	24.9	25.2	26.1	24.3
Mtwara	23.8	23.9	24.1	23.5	21.9	20.4	19.9	20.2	26.7	22.2	23.7	25.3	23.0
Songea	18.8	19.1	19.1	20.8	15.1	13.4	13.3	14.4	24.6	19.7	19.7	20.2	18.2
Bukoba	17.5	19.0	18.7	19.4	19.4	19.1	18.5	18.9	19.4	19.4	19.2	18.8	18.9
Musoma	19.6	21.0	19.5	19.7	20.2	19.7	18.6	20.3	18.3	20.7	20.8	20.3	19.9
Mwanza	17.8	18.9	18.4	18.9	18.6	17.7	16.6	18.3	19.3	19.5	19.4	19.4	18.6
Shinyanga	18.6	19.2	18.8	18.6	18.0	17.5	16.6	18.6	19.9	20.9	20.4	19.8	18.9
Kigoma	20.0	21.2	20.4	20.2	19.7	18.1	16.2	18.3	20.5	21.0	20.6	20.8	19.8
Singida	17.4	17.7	17.4	17.5	16.6	15.4	14.3	15.2	16.5	18.1	18.4	18.3	16.9
Tabora met	17.6	18.4	18.3	18.4	17.0	15.4	14.7	17.2	20.1	20.0	20.0	18.9	18.0
Sumbawanga	14.9	14.9	15.3	15.2	13.7	11.2	10.2	12.1	14.5	17.3	17.3	16.1	14.4
Iringa met	16.1	16.4	16.3	15.9	14.4	13.9	13.0	13.6	14.4	15.9	17.4	17.3	15.4
Same	20.6	20.7	20.9	20.8	19.3	17.5	17.1	17.2	18.3	19.5	17.0	21.3	19.2
Karume(pemba)	25.0	24.5	25.2	24.7	25.0	23.7	23.9	23.5	23.9	24.5	24.5	26.7	24.6
Mpanda	18.9	19.5	19.1	19.1	17.6	14.5	12.1	14.9	19.1	20.8	20.4	20.0	18.0
Zanzibar	25.3	25.5	25.7	25.1	24.7	23.7	23.1	22.5	22.3	23.5	24.2	25.2	24.2
Mahenge	19.2	19.2	19.4	19.1	18.2	16.2	16.2	16.3	16.8	18.3	19.2	20.4	18.2

Chanzo: Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania

3.0 Siasa

Idadi ya Majimbo Kimkoa, Tanzania, Desemba 2023

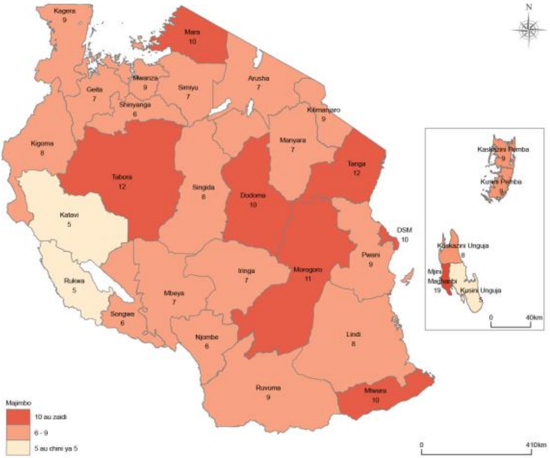

Chanzo: Tume ya Taifa ya Uchaguzi (NEC)

Tanzania ina jumla ya majimbo 264 ikiwa Tanzania Bara ina majimbo 214 na Tanzania Zanzibar majimbo 50.

Orodha ya Marais wa Tanzania, 1964-hadi sasa

	Jina la Rais	Kipindi cha Madaraka
	Dkt. Samia Suluhu Hassani	2021 - Hadi sasa
	Dkt. John Pombe Joseph Magufuli	2015 - 2021
	Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete	2005 - 2015
	Mr. Benjamin William Mkapa	1995 - 2005
	Mr. Ali Hassan Mwinyi	1985 - 1995
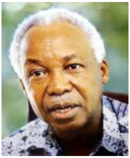	Mwl. Julius Kambarage Nyerere	1964 - 1985

Vyama vyenye Usajili wa Kudumu katika Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Desemba 2023

Na.	Jina la Chama	Jina kwa Kifupi	Mwaka Kilipoanzishwa
1.	Chama cha Mapinduzi	CCM	01 Julai, 1992 (Kilianzishwa 1977)
2.	Civil United Front (Chama cha Wananchi)	CUF	21 Januari, 1993
3.	Chama cha Demokrasia na Maendeleo	CHADEMA	21 Januari, 1993
4.	Union for Multiparty Democracy	UMD	21 Januari, 1993
5.	National Convention for Construction and Reform	NCCR-MAGEUZI	21Januari, 1993
6.	National League for Democracy	NLD	21 Januari, 1993
7.	United People's Democratic Party	UPDP	04 Februari, 1993
8.	National Reconstruction Alliance	NRA	08 Februari, 1993
9.	Tanzania Democratic Alliance	ADA-TADEA	05 Aprili, 1993
10.	Tanzania Labour Party	TLP	24 Novemba, 1993
11.	United Democratic Party	UDP	24 Machi, 1994
12.	Demokrasia Makini	MAKINI	15 Novemba, 2001
13.	Democratic Party	DP	07 Juni, 2002
14.	Sauti ya Umma	SAU	17 Februari, 2005
15.	Alliance for Tanzania Farmers Party	AFP	03 Novemba, 2009
16.	Chama cha Kijamii	CCK	27 Januari, 2012
17.	Alliance for Democratic Change	ADC	28 Agosti, 2012
18.	Chama cha Ukombozi wa Umma	CHAUMA	04 Juni, 2013
19.	Alliance for Change and Transparency	ACT-WAZALENDO	05 Mei, 2014

Chanzo: Ofisi ya Msajili Mkuu wa Vyama vya Siasa

Matokeo ya Uchaguzi Mkuu wa Mwaka 2020

Uchaguzi wa Rais: Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Oktoba, 2020

Na.	Jina la Mgombea	Jina la Chama cha Siasa	Idadi ya Kura Alizopata	Asilimia kwa Kura Halali Zilizopigwa
1	Dkt. John Pombe Joseph Magufuli	CCM	12,516,252	84.40
2	Mahona Leopold Lucas	NRA	80,787	0.54
3	Shibuda John Paul	ADA TADEA	33,086	0.22
4	Muttamwega Bhatt Mgaywa	SAU	14,922	0.10
5	Cecilia Augustino Mmanga	DEMOKRASIA MAKINI	14,556	0.10
6	Maganja Yeremia Kulwa	NCCR MAGEUZI	19,969	0.13
7	Lipumba Ibrahim Haruna	CUF	72,885	0.49
8	Philipo John Fumbo	DP	8,283	0.06
9	Membe Bernard Kamillius	ACT-WAZALENDO	81,129	0.55
10	Queen Cuthbert Sendiga	ADC	7,627	0.05
11	Twalid Ibrahim Kadege	UPDP	6,194	0.04
12	Rungwe Hashim Spunda	CHAUMA	32,878	0.22
13	Mazrui Khalfani Mohamed	UMD	3,721	0.03
14	Seif Maalim Seif	AFP	4,635	0.03
15	Lissu Tundu Antiphas Mughwai	CHADEMA	1,933,271	13.04
Jumla			**14,830,195**	**100.00**

Chanzo: Tume ya Taifa ya Uchaguzi (NEC))

Uchaguzi wa Rais: Tanzania Zanzibar, Oktoba, 2020

Na.	Jina la Mgombea	Jina la Chama	Idadi ya Kura Alizopata	Asilimia kwa Kura Zilizopigwa
1	Dkt. Hussein Ali Mwinyi	CCM	380,402	76.27
2	Seif Sharif Hamad	ACT- WAZALENDO	99,103	19.87
3	Said Soud Said	AFP	285	0.06
4	Juma Ally Khatib	ADA TADEA	392	0.08
5	Hamad Rashid Mohammed	ADC	996	0.20
6	Othman Rashid Khamis	CCK	2,235	0.45
7	Said Issa Mohammed	CHADEMA	1,702	0.34
8	Ally Omar Juma	CHAUMMA	249	0.05
9	Mussa Haji Kombo	CUF	1,428	0.29
10	Shafi Hassan Suleim	DP	106	0.02
11	Amour Hassan Amour	DEMOKRASIA MAKINI	133	0.03
12	Mfaume Khamis Hassan	NLD	122	0.02
13	Khamis Fakhi Mgau	NRA	160	0.03
14	Issa Mohamed Zonga	SAU	102	0.02
15	Mwalimu Hussein Juma	TLP	142	0.03
16	Mohamed Omar Suleiman	UMD	104	0.02
17	Hamad Mohamed Ibrahim	UPDP	181	0.04
	Jumla		**498,786**	**100.00**

Chanzo: Tume ya Uchaguzi Zanzibar (ZEC)

Wabunge (Idadi) wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa Chama/ Madaraka na Jinsi, Desemba, 2023

Aina ya Uanachama	CCM		CHADEMA		CUF		ACT-WAZALENDO		Wanao ingia kwa Wadhifa wao		Jumla
	Me	Ke	Me	Ke	Me	Ke	Me	Ke	Me	Ke	
Kuchaguliwa	231	25	0	1	1	2	4	0	-	-	264
Viti Maalumu Wanawake	-	94	-	19	-	0	-	0	-	-	113
Kuteuliwa na Rais	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Kuteuliwa na Baraza la Wawakilishi - Zanzibar	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Mwanasheria Mkuu		-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Jumla	**240**	**125**	**0**	**20**	**1**	**2**	**4**	**0**	**1**	**-**	**393**

Chanzo: Ofisi ya Bunge la Tanzania

Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi (idadi) kwa Chama/Madaraka na Jinsi, Tanzania Zanzibar, Desemba 2023

Aina ya Uanachama	CCM		ACT-WAZALENDO		TADEA		Wanao ingia kwa Wadhifa		Jumla
	Me	Ke	Me	Ke	Me	Ke	Me	Ke	
Kuchaguliwa	38	8	4	0	0	0	-	-	50
Viti Maalumu Wanawake	-	18	-	0	-	0	-	-	18
Kuteuliwa na Rais	1	3	2	0	1	0	-	-	7
Mwanasheria Mkuu	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Spika	1	0	0	0	0	0	-	-	1
Jumla	**40**	**29**	**6**	**0**	**1**	**0**	**1**	**0**	**77**

Chanzo: Ofisi ya Baraza la Wawakilishi

4.0 Idadi ya Watu

Kati ya mwaka 1967 na 2022, idadi ya watu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania imeongezeka kwa takribani mara tano (5) kutoka milioni 12.3 hadi milioni 61.7. Sensa ya Watu na Makazi ya mwaka 2022, inaonesha wastani wa asilimia 3.2 wa kasi ya ongezeko la idadi ya watu kwa mwaka.

Mwenendo wa Ongezeko la Idadi ya Watu (Milioni), Tanzania, 1967 – 2022

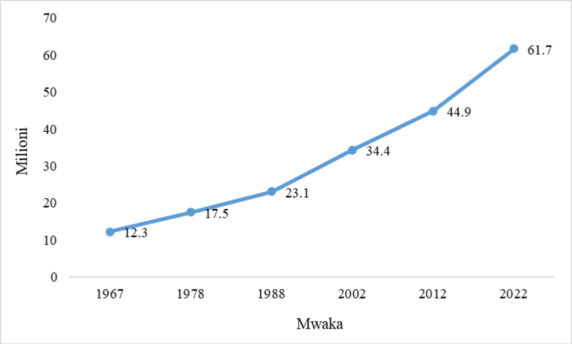

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu; Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 1967, 1978, 1988, 2002, 2012 and 2022, Tanzania

Mgawanyo wa Idadi ya Watu kwa Eneo na Jinsi, Tanzania, 2022

Eneo	Idadi ya Watu	Wanaume	Wanawake
Tanzania	**61,741,120**	**30,053,130 (48.7%)**	**31,687,990 (51.3%)**
Tanzania Bara	59,851,347	29,137,638 (48.7%)	30,713,709 (51.3%)
Tanzania Zanzibar	1,889,773	915,492 (48.4%)	974,281 (51.6%)

Chanzo: Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022, Tanzania

Mgawanyo wa Idadi ya Watu na Wastani wa Kasi ya Ongezeko la Watu kwa Mwaka kwa Mkoa, Tanzania, 2002, 2012 na 2022

Mkoa	Idadi ya Watu			Asilimia ya ongezeko la watu (2022)
	Sensa ya mwaka 2002	Sensa ya mwaka 2012	Sensa ya mwaka 2022	
Tanzania	**34,443,603**	**44,928,923**	**61,741,120**	**3.2**
Tanzania Bara	**33,461,849**	**43,625,354**	**59,851,347**	**3.2**
Dodoma	1,692,025	2,083,588	3,085,625	3.9
Arusha	1,288,088	1,694,310	2,356,255	3.3
Kilimanjaro	1,376,702	1,640,087	1,861,934	1.3
Tanga	1,636,280	2,045,205	2,615,597	2.5
Morogoro	1,753,362	2,218,492	3,197,104	3.7
Pwani	885,017	1,098,668	2,024,947	6.1
Dar es Salaam	2,487,288	4,364,541	5,383,728	2.1
Lindi	787,624	864,652	1,194,028	3.2
Mtwara	1,124,481	1,270,854	1,634,947	2.5
Ruvuma	1,113,715	1,376,891	1,848,794	2.9
Iringa	840,404	941,238	1,192,728	2.4
Mbeya	1,339,848	1,708,548	2,343,754	3.2
Singida	1,086,748	1,370,637	2,008,058	3.8
Tabora	1,710,465	2,291,623	3,391,679	3.9
Rukwa	729,060	1,004,539	1,540,519	4.3
Kigoma	1,674,047	2,127,930	2,470,967	1.5
Shinyanga	1,249,226	1,534,808	2,241,299	3.8
Kagera	1,791,451	2,458,023	2,989,299	2.0
Mwanza	2,058,866	2,772,509	3,699,872	2.9
Mara	1,363,397	1,743,830	2,372,015	3.1
Manyara	1,037,605	1,425,131	1,892,502	2.8
Njombe	648,464	702,097	889,946	2.4
Katavi	408,609	564,604	1,152,958	7.1
Simiyu	1,317,879	1,584,157	2,140,497	3.0
Geita	1,337,718	1,739,530	2,977,608	5.4
Songwe	723,480	998,862	1,344,687	3.0
Tanzania Zanzibar	**981,754**	**1,303,569**	**1,889,773**	**3.7**
Kaskazini Unguja	136,639	187,455	257,290	3.2
Kusini Unguja	94,244	115,588	195,873	5.3
Mjini Magharibi	390,074	593,678	893,169	4.1
Kaskazini Pemba	185,326	211,732	272,091	2.5
Kusini Pemba	175,471	195,116	271,350	3.3

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu; Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2002, 2012 na 2022

Piramidi ya Idadi ya Watu

Mgawanyo wa Asilimia ya Idadi ya Watu Wote kwa Umri na Jinsi, Tanzania, Sensa ya Watu na Makazi ya Mwaka 2022

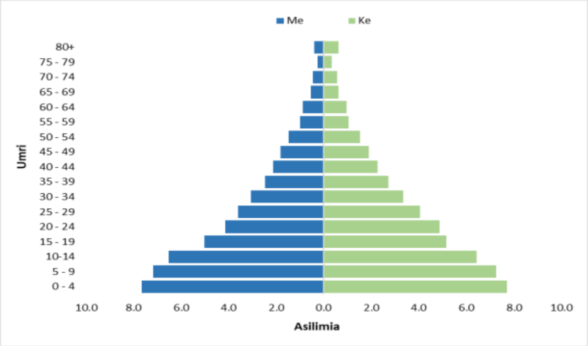

Viashiria Muhimu vya Sensa za Watu na Makazi za Mwaka 2002, 2012 na 2022, Tanzania

Kiashiria	2002			2012			2022		
	Tanzania	Bara	Zanzibar	Tanzania	Bara	Zanzibar	Tanzania	Bara	Zanzibar
Jumla ya Idadi ya watu (milioni)	34.4	33.5	1.0	44.9	43.6	1.3	61.7	59.8	1.9
Asilimia ya watoto chini ya miaka 15 (miaka 0 na 14)	44.2	44.2	44.3	43.9	43.9	42.5	42.8	42.8	40.8
Uwiano wa Kijinsia (wanaume kwa kila wanawake 100)	96	96	96	95	95	94	95	95	94
Kiwango cha Ukuaji wa kila Mwaka	2.9	2.9	3.1	2.7	2.7	2.8	3.2	3.2	3.7
Asilimia ya Watoto chini ya Miaka 5 (miaka 0 hadi 4)	16.4	16.5	15.7	16.2	16.2	15.6	15.4	15.4	14.6
Asilimia ya Vijana wenye Umri wa 15 hadi 24	19.6	19.6	20.0	19.1	19.0	20.3	19.2	19.2	20.4
Asilimia ya Vijana wenye Umri wa 15 hadi 35	35.6	35.6	36.2	34.7	34.6	36.2	34.5	34.4	37.0
Asilimia ya Watu wenye Umri wa kufanya kazi (miaka 15-64)	51.9	51.8	52.7	52.2	52.5	54.7	53.4	53.4	56.3
Asilimia ya Watu wenye Umri wa Miaka 60 na Zaidi	5.7	5.7	4.6	5.6	5.6	4.5	5.7	5.7	4.5
Asilimia ya Watu wenye Umri wa Miaka 65 na Zaidi	3.9	3.9	3.0	3.9	3.9	2.8	3.8	3.8	2.9
Asilimia ya Idadi ya Watu wa Mjini	23.1	22.6	39.6	29.6	29.1	46.3	34.9	34.4	49.0
Asilimia ya Idadi ya Watu wa Vijijini	76.9	77.4	60.4	70.4	70.9	53.7	65.1	65.6	51.0

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu: Sensa ya watu na Makazi ya mwaka 2002, 2012 na 2022

5.0 Afya

Idadi ya Vituo vya Kutolea Huduma ya Afya kwa Aina, Tanzania Bara, Mwaka 2019 - 2023

Aina ya Vituo	2019	2020	2021	2022	2023
Hospitali	294	369	404	418	436
Vituo vya Afya	910	926	956	1,016	1,126
Zahanati	7,242	7,163	7,189	7,447	7,804
Jumla	**8,446**	**8,458**	**8,549**	**8,881**	**9,366**

Chanzo: Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto

Idadi ya Vitanda Katika Vituo vya Kutolea Huduma za Afya kwa Aina na Umiliki, Tanzania Bara, Mwaka 2023

Aina	Serikali	Shirika la kujitolea/Dini	Binafsi	Jumla
Hospitali za Taifa	1,731	0	0	1,731
Hospitali za kibingwa	1,305	0	0	1,305
Hospitali za rufaa za kanda	1,446	0	0	1,446
Hospitali katika ngazi ya kanda	581	2,122	798	3,501
Hospitali za rufaa za mikoa	14,226	0	0	14,226
Hospitali katika ngazi ya mikoa	0	2,029	1,795	3,824
Hospital za wilaya	16,541	0	0	16,541
Hospitali katika ngazi ya wilaya	1,524	13,245	2,408	17,177
Vituo vya afya	23,066	5,380	2,334	30,780
Zahanati	27,750	4,896	3,748	36,394
Kliniki	0	274	2,085	2,359
Jumla	**88,170**	**27,946**	**13,168**	**129,284**

Chanzo: Wizara ya Afya

Kiwango cha Uzazi na Kiwango cha Kuzaliwa kwa Makazi, Tanzania, 2022 TDHS-MIS

Makazi	Kiwango cha Uzazi	Kiwango cha Kuzaliwa
Tanzania	**4.8**	**33.8**
Tanzania Bara	4.8	33.8
Tanzania Zanzibar	4.7	32.9
Tanzania Bara		
Mijini	3.6	31.9
Vijijini	5.5	34.6

Chanzo: Ofisi ya taifa ya takwimu; Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto na Viashiria vya Malaria wa Mmwaka 2022

Mwenendo wa Kiwango cha Uzazi, Tanzania

Mwaka	Kiwango cha Watoto (watoto/mwanamke)
Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto 2004/05	5.7
Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto 2010	5.4
Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto na Viashiria vya Malaria wa Mwaka 2015/16	5.2
Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto na Viashiria vya Malaria wa Mwaka 2022	4.8

Chanzo: Ofisi ya taifa ya takwimu; Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto wa mwaka 2022 2004/05, 2010 na 2015/16

Mwenendo wa Viwango vya Vifo, Tanzania

Mwaka wa Utafiti	Vifo vya Watoto Wachanga	Vifo vya Watoto chini ya Miaka 5	Vifo vya Uzazi (kwa kila vizazi hai 100,000)
	Kwa kila vizazi hai 1,000		
Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto 2004/05 TDHS	68	112	578
Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto 2010	51	81	454
Sensa ya Watu na makazi 2012	46.2	66.5	432
Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto na Viashiria vya Malaria wa Mwaka 2015/16	43	67	556
Utafiti wa afya ya Uzazi na Mtoto na Viashiria vya Malaria wa Mwaka 2022	24	43	104

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu; 2004/05, 2010, 2015/16 TDHS, 2012 PHC, 2022 TDHS-MIS
Tanbihi: na-Taarifa hazijapatikana

Kiwango cha Uzazi (TFR)

Kiwango cha uzazi ni wastani wa idadi ya watoto ambao mwanamke angeweza kuzaa kufikia umri wa ukomo wa kuzaa ikiwa angezaa watoto kulingana na viwango vya sasa vya uzazi.

- Ikiwa uwezo wa kuzaa usingebadilika katika viwango vya sasa, mwanamke nchini Tanzania angezaa wastani wa watoto 4.8 katika maisha yake.
- Kwa upande wa Tanzania Bara, uwezo wa kuzaa uko juu zaidi maeneo ya vijijini kuliko mijini. Kwa wastani, wanawake wa vijijini huzaa watoto 5.5 katika maisha yao, ikilinganishwa na wanawake wa mijini ambao huzaa watoto 3.6.

Kiwango cha uzazi, jumla ya viwango vya uzazi na kiwango cha uwezo wa kuzaa, kwa miaka 3 iliyopita kabla ya utafiti, kwa Makazi, Tanzania DHS-MIS 2022

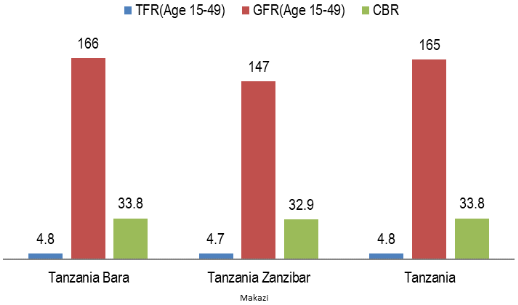

- TFR: Jumla ya kiwango cha uzazi kwa kila mwanamke
- GFR: Kiwango cha jumla cha uzazi kwa kila wanawake 1,000 wenye umri wa miaka 15–49
- CBR: Kiwango cha uzazi kwa watu 1,000 kwa kipindi cha mwaka mmoja.

Kiwango cha jumla cha uwezo wa kuzaa katika kipindi cha miaka 3 kabla ya mwaka wa Utafiti, Tanzania

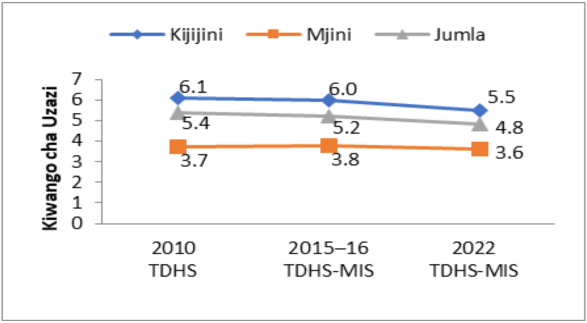

Mimba za Utotoni

Mimba za utotoni ni asilimia ya wanawake wenye umri wa miaka 15-19 ambao wamewahi kupata ujauzito kulingana na historia ya mimba iliyotumika katika Utafiti wa TDHS-MIS wa Mwaka 2022. Hii inajumuisha wanawake ambao walijifungua watoto hai, wanawake ambao walipata ujauzito ambao uliishia kwa matokeo mengine tofauti ya kuzaliwa mtoto hai kama vile, kuzaa mtoto mfu, kuharibika kwa mimba, au kutoa mimba na kwa wanawake ambao kwa sasa ni wajawazito kwa mara ya kwanza.

- Asilimia 22 ya wanawake wenye umri wa miaka 15–19 wamewahi kupata ujauzito.
- Asilimia 16 ya wanawake wenye umri wa miaka 15–19 wamewahi kujifungua watoto hai.
- Asilimia 2 ya wanawake wenye umri wa miaka 15–19 walipoteza ujauzito.
- Asilimia 6 ya wanawake wenye umri wa miaka 15–19 walikuwa wajawazito kipindi cha utafiti.

Hali ya Lishe ya Mtoto

a) Asilimia 30 ya watoto walio na umri chini ya miaka 5 walikuwa na udumavu (wafupi kwa kulinganisha na kigezo cha umri wao) na asilimia 9 ya watoto walikuwa na udumavu mkali.

b) Asilimia 3 ya watoto walio na umri chini ya miaka 5 walikuwa na ukondefu (wembamba kwa kulinganisha na kigezo cha urefu wao),

c) Asilimia 4 ya watoto walikuwa na uzito uliozidi

d) Asilimia 12 ya watoto walio na umri chini ya miaka 5 walikuwa na uzito pungufu, na asilimia 3 ya watoto walikuwa na uzito pungufu sana.

Asilimia ya Watoto Walio na Umri wa Miaka 5 wenye Utapiamlo

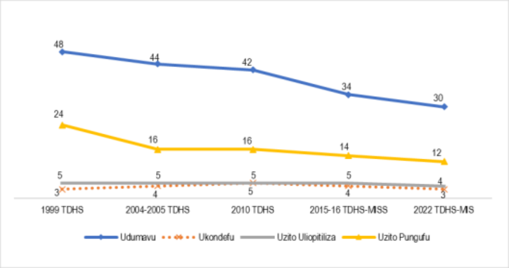

Vifo vya Utotoni

Viwango vyote vitatu vya vifo vya watoto vimepungua kwa kiasi kikubwa kwa tafiti zote zilizofanyika tangu mwaka 2010. Kwa mfano, kiwango cha vifo vya watoto chini ya miaka 5 kilipungua kutoka vifo 81 kwa kila watoto 1,000 waliozaliwa hai katika Utafiti wa TDHS wa mwaka 2010 hadi vifo 43 kwa kila watoto 1,000 waliozaliwa hai katika Utafiti wa TDHS-MIS wa mwaka 2022. Vifo vya watoto wachanga kabla ya kutimiza mwezi mmoja vilipungua kwa kasi ndogo zaidi.

Mwenendo wa Vifo vya utotoni katika vizazi hai 1,000 katika kipindi cha miaka 5 kabla ya mwaka wa Utafiti

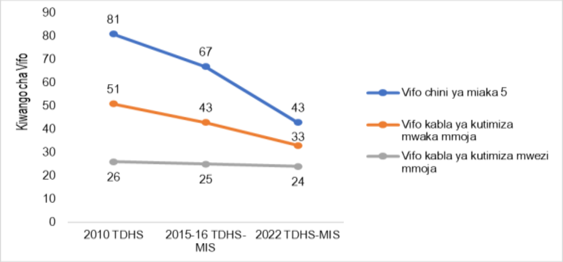

.

Utafiti wa Kufuatilia Kaya Tanzania (Awamu ya 5; 2020-2021)

Utafiti wa Kufuatilia Kaya Tanzania (National Panel Survey - NPS) ni utafiti wa ngazi ya kaya wenye uwakilishi wa kitaifa ambao hukusanya taarifa zinazohusiana na hali ya maisha ya watu, ikiwemo matumizi ya bidhaa za chakula na zisizo za chakula katika kaya, uzalishaji katika kilimo na shughuli nyingine za Kipato zisizo za kilimo na takwimu za kiuchumi na kijamii.

Neno "panel" linamaanisha kuwa utafiti utafuatilia kaya na wanakaya walewale kutoka sampuli asili kwa kipindi fulani ili kutambua mabadiliko ya hali zao za maisha.

Utafiti wa NPS ulibuniwa ili kutimiza malengo makuu matatu yafuatayo;

Kwanza, kufuatilia maendeleo ya utekelezaji katika nguzo tatu za uliokuwa Mkakati wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini (MKUKUTA). Nguzo hizo zilijumuisha: ukuaji wa uchumi na kupunguza umaskini wa kipato, maisha bora na ustawi wa jamii na utawala bora na uwajibikaji.

Pili, kutoa uelewa mzuri wa viashiria vya kupunguza umaskini. NPS inawezesha utafiti wa kina wa mienendo ya umaskini (kuingia na kutoka kwenye umaskini) katika ngazi ya kitaifa na pia kwa Dar es Salaam, Maeneo Mengine ya Mjini, Vijijini na Zanzibar.

Tatu, kutathmini athari za juhudi za kisera kwa umma. NPS inaweza kuwa chombo chenye nguvu katika kutathmini matokeo ya sera na programu za maendeleo zinazotekelezwa na serikali pamoja na taasisi zisizo za kiserikali.

Mojawapo ya Viashiria muhimu katika Utafiti wa Kufuatilia Kaya Tanzania (NPS) ni:

Kuimarika na Kupungua kwa Ustawi wa Kaya

- Nchini Tanzania chini ya nusu (42.6%) ya kaya zilizokuwa katika kundi la chini zaidi la matumizi mwaka 2014/15 zilibakia kwenye kundi hilo katika mwaka 2020/21
- Zaidi ya nusu ya kaya zilizokuwa maskini zaidi mwaka 2014/15 ziliweza kuingia katika makundi ya juu ya matumizi.
- Takribani asilimia tatu ya kaya zilizokuwa kundi la chini zaidi la matumizi katika mwaka 2014/15 ziliingia katika kundi la juu zaidi la matumizi mwaka 2020/21.

Kuingia na Kutoka katika Makundi ya Matumizi (asilimia), Tanzania

		NPS 2020/21				
		Kundi la Matumizi/Ustawi wa Kaya				
		Chini zaidi 20%	Chini 20%	Kati 20%	Juu 20%	Juu zaidi 20%
NPS 2014/15	Chini zaidi 20%	42.6	23.3	17.6	13.2	3.4
	Chini 20%	27.8	27.3	24.0	14.3	6.6
	Kati 20%	17.2	24.8	24.5	21.3	12.2
	Juu 20%	8.5	17.5	20.6	28.2	25.2
	Juu zaidi 20%	3.7	6.1	12.8	23.6	53.8

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu, 2020-2021 NPS

6.0 Elimu

Idadi ya Shule za Msingi, Sekondari na Vyuo vya Ualimu, Tanzania Bara, 2019 – 2023

Aina ya Shule/Chuo	2019	2020	2021	2022	2023
Shule za Msingi	**17,804**	**18,152**	**18,554**	**19,261**	**19,733**
Serikali	16,223	16,406	16,656	17,181	17,463
Badiliko (%)	0.5	1.1	1.5	3.1.	0.02
Binafsi	1,581	1,746	1,890	2,080	2270
Badiliko (%)	11.9	10.4	8.2	9.1	0.09
Shule za Sekondari	**5,001**	**5,143**	**5,289**	**5,540**	**5,926**
Serikali	3,742	3,863	4,002	4,211	4,578
Badiliko (%)	3.0	3.2	3.6	5.0	0.08
Binafsi	1,259	1,280	1,287	1,329	1,348
Badiliko (%)	3.7	1.7	0.5	3.2	0.01
Vyuo vya Ualimu	**88**	**81**	**58**	**56**	**66**
Serikali	35	35	35	35	35
Binafsi	53	46	23	21	31
Badiliko (%)	-48.0	-13.2	-50.0	-0.1	0.18

Chanzo: Wizara ya Elimu, Sayansi, na Teknolojia

Idadi ya Wanafunzi Walioandikishwa kwa Aina ya Shule na Umiliki, Tanzania Bara, 2019 – 2023

Ngazi	2019	2020	2021	2022	2023
Msingi					
Serikali	10,174,237	10,460,785	10,687,593	10,872,508	10,824,374
Badiliko (%)	4.7	2.8	2.1	1.7	-0.44
Binafsi	431,193	465,111	509,195	548,465	601,108
Badiliko (%)	9.3	7.9	8.7	7.2	9.60
Jumla	**10,605,430**	**10,925,896**	**11,196,788**	**11,420,973**	**11,425,482**
Sekondari Fomu 1 - 4					
Serikali	1,914,735	2,062,717	2,256,489	2,387,525	2,618,325
Badiliko (%)	12.3	7.7	8.6	5.5	9.7
Binafsi	270,302	259,542	255,055	257,590	263,010
Badiliko (%)	-5.6	-4.0	-1.8	1.0	2.10
Jumla	**2,185,037**	**2,322,259**	**2,511,544**	**2,645,115**	**2,881,335**
Sekondari Fomu 5 – 6					
Serikali	108,470	109,540	123,456	142,174	156,622
Badiliko (%)	-1.4	1.0	11.3	13.2	10.2
Binafsi	44,950	41,707	36,927	36,299	39,398
Badiliko (%)	-5.3	-7.2	-12.9	-1.7	8.54
Jumla	**153,420**	**151,247**	**160,383**	**178,473**	**196,020**
Sekondari 1 - 6					
Serikali	2,023,205	2,172,257	2,379,945	2,529,699	2,774,947
Badiliko (%)	11.5	7.4	8.7	5.9	9.7
Binafsi	315,252	301,249	291,982	293,889	302,408
Badiliko (%)	-5.6	-4.4	-3.2	0.6	2.9
Jumla	**2,338,457**	**2,473,506**	**2,671,927**	**2,823,588**	**3,077,355**

Chanzo: Wizara ya Elimu Sayansi na Teknolojia

Idadi ya Waalimu kwa Aina ya Shule na Umiliki; Tanzania Bara, Mwaka 2019 – 2023

Aina ya Shule/Chuo	2019	2020	2021	2022	2023
Shule ya Msingi					
Jumla	**208,770**	**194,736**	**197,919**	**198,872**	**207,323**
Serikali	182,002	170,569	171,993	172,156	176,540
Badiliko (%)	-1.9	-6.3	0.8	0.1	2.5
Binafsi	26,768	24,167	25,926	26,716	30,783
Badiliko (%)	6.5	-9.7	6.8	3.0	15.2
Shule za Sekondari					
Jumla	**105,246**	**106,006**	**109,335**	**113,205**	**117,909**
Serikali	84,106	84,614	87,992	91,537	96,130
Badiliko (%)	2.5	0.6	3.8	3.9	5.02
Binafsi	21,140	21,392	21,343	21,668	21,779
Badiliko (%)	0.9	1.2	-0.2	1.5	0.51

Chanzo: Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

Idadi ya Taasisi za Elimu ya Juu, Tanzania, 2019 – 2023

Aina ya Taasisi	2019	2020	2021	2022	2023
Jumla	**30**	**30**	**30**	**30**	**32**
Vyuo vya Serikali	12	12	12	12	12
Vyuo Binafsi	18	18	18	18	20
Badiliko (%)	-21.7	0.0	0.0	0.0	11.1

Chanzo: Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

Idadi ya Wanafunzi Walioandikishwa katika Vyuo kwa Umiliki, Tanzania, 2019/20 - 2021/2023

Vyuo	2019/20	2020/21	2021/22	2022/2023
Jumla	**220,238**	**206,305**	**229,049**	**314,643**
Vyuo vya Serikali	147,560	138,224	152,645	236,456
Badiliko (%)	21.1	-6.3	10.4	54.9
Vyuo Binafsi	72,678	68,081	76,404	78,187
Badiliko (%)	21.1	-6.3	12.2	2.3

Chanzo: Tume ya Vyuo Vikuu Tanzania (TCU)

7.0 Ajira[1]

Viwango vya Ushiriki wa Nguvu Kazi[2] na Ukosefu wa Ajira kwa Watu wenye Umri wa Miaka 15 au zaidi kwa Eneo, Tanzania Bara, 2020/21

Eneo	Ushiriki wa Nguvu Kazi	Ukosefu wa Ajira
Tanzania Bara	**83.3**	**9.0**
Dar es Salaam	76.4	20.5
Miji mingine	80.4	9.9
Vijijini	85.1	7.2

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu; Utafiti wa Watu wenye Uwezo wa Kufanya Kazi wa mwaka 2020/21

Ajira kwa Watu wenye Umri wa Miaka 15 na Zaidi, Tanzania Bara, 2018 – 2022

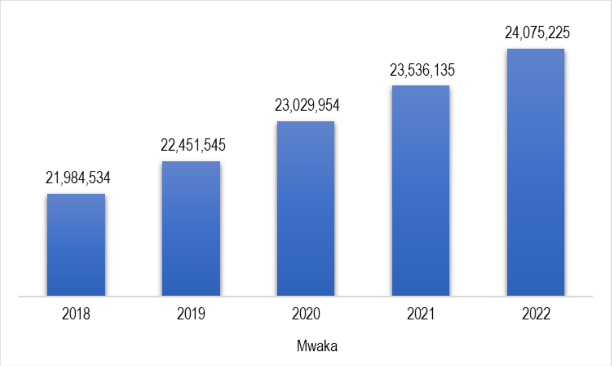

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu; Utafiti wa Nguvu Kazi na maoteo yake
Tanbihi: Ukiondoa mwaka 2021, taarifa kwa miaka zilizobaki ni maoteo

1 Tafsiri iliyotumika – *Taifa*

Kiwango cha Ukosefu wa Ajira (%), Tanzania Bara, 2018 – 2022

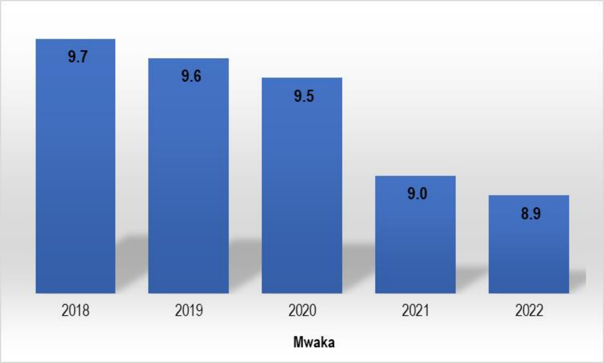

Chanzo: ILFS na Maoteo

Ajira Rasmi Zilizozalishwa (idadi) kwa Sekta au Mradi, Tanzania Bara, 2020-2022

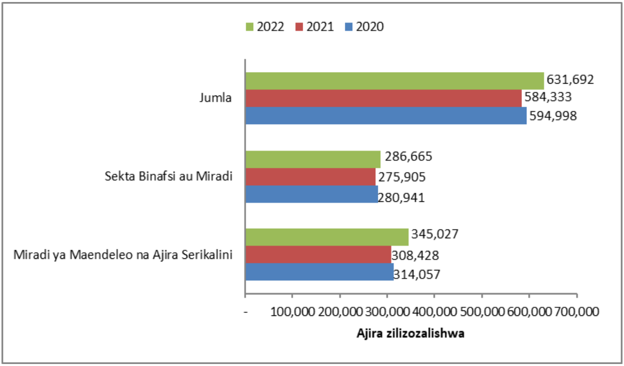

Chanzo: Ofisi ya Waziri Mkuu – Kazi, Vijana, Ajira na Watu wenye Ulemavu
Tanbihi: Ukiondoa mwaka 2021, taarifa kwa miaka zilizobaki ni maoteo

8.0 Uwekezaji

Taarifa ya Aina, Muda na Gharama ya Huduma zinazotolewa na Kituo cha Uwekezaji Tanzania (TIC), TanzaniaBara, 2023

Huduma	Muda	Gharama
Fomu ya Maombi	Mara moja	Dola 100
Mwongozo wa Uwekezaji	Mara moja	Bure
Uandaaji wa Sheria ya Uwekezaji	Mara moja	Bure
Hati za Motisha/ Cheti cha Vivutio vya Uwekezaji	Siku 3 za kazi	Dola 1,000
Usajili wa kodi ya ongezeko la thamani	Siku 1	Bure
Kibali cha Kodi	Siku 1	Bure
Namba ya mlipakodi	Siku 1	Bure
Kibali cha Forodha cha Orodha ya Bidhaa zitakazoingizwa nchini	Ndani ya siku 14	Bure
Kuchunguza jina la Biashara	Siku 1	Bure
Leseni za Biashara	Siku 1	Tsh. 167,200- 600,000
Usajili wa Kampuni	Siku 3	Tsh. 165,200- 512,000
Leseni za Viwanda/Biashara	Siku 3	Tsh. 800,000
Utoaji wa hati ya ardhi isiyo halisi/asili	Siku 45 baada ya ombi kupitishwa na NLAC	134,000 + gharama zitakazotegemea ukubwa, matumizi ya ardhi n.k
Kitambulisho cha Taifa (NIN) kwa mwenye Kibali cha Mkazi Daraja A	Siku 2	Dola 100
Kitambulisho cha Taifa (NIN) kwa mwenye Kibali cha Mkazi Daraja B	Siku 2	Dola 50
Kitambulisho cha Taifa (NIN) kwa wategemezi raia wa kigeni	Siku 2	Dola 20
Kibali cha Mkazi Daraja A (Raia wa Afrika Mashariki)	Siku 3 za kazi	Dola 1,550
Kibali cha Mkazi Daraja A (Raia wengine)	Siku 3 za kazi	Dola 3,050
Kibali cha Mkazi Daraja B (Raia wa Afrika Mashariki)	Siku 3 za kazi	Dola 550
Kibali cha Mkazi Daraja B (Raia wengine)	Siku 3 za kazi	Dola 2,050
Kibali Maalumu (Adhabu)	Siku 1	Dola 600
Kibali cha Kazi Daraja A	Siku 3 za kazi	Dola 1000
Kibali cha Kazi Daraja B	Siku 3 za kazi	Dola 500
Kibali cha Kazi Daraja C	Siku 3 za kazi	Dola 1000
Uhusiano na Taasisi za Serikali	Siku 7	Bure

Maelekezo na Ushauri kwa wawekezaji kwa huduma zilizoorodheshwa, Tanzania Bara, 2023

Huduma	Muda	Gharama
UHuduma za Ukaguzi wa ubora (TBS)	Siku 1	Bure
Huduma za Usalama mahala pa kazi (OSHA services)	Siku 1	Bure
Huduma za madawa na vifaa tiba (TMDA services)	Siku 1	Bure
Huduma za Mazingira (NEMC)	Siku 1	Bure
Leseni ya Madini	Siku 1	Bure
Huduma za kilimo	Siku 1	Bure

Miradi ya Uwekezaji Iliyosajiliwa, Mwaka 2023

Sekta	2023		
	Miradi iliyosajiliwa	Thamani ya Uwekezaji (Dola za Marekani Millioni)	Ajira
Kilimo	48	793.1	30,718
Mawasiliano ya Simu	2	28.52	43
Utalii	58	188.648	4,103
Uzalishaji viwandani	208	1,688.51	26,563
Ujenzi majengo ya biashara	57	1,054.21	3,596
Usafirishaji Mizigo	111	1,322.53	18,780
Huduma	20	282.66	1,832
Rasilimali Watu	6	7.06	443
Madini	6	47.52	495
Nishati	3	58.22	118
Miundombinu ya kiuchumi	7	249.38	50,319
Jumla	**526**	**5,720.36**	**137,010**

Chanzo: Kituo cha Uwekezaji Tanzania

9.0 Utafiti wa Mapato na Matumizi ya Kaya Binafsi (HBS)

Viashiria Muhimu Kutoka Tafiti za Mapato ya Matumizi ya Kaya Binafsi, Tanzania Bara 2007, 2011/12 na 2017-18

Kiashiria (asilimia)	2007	2011/12	2017-18
Maji, Makazi, Usafi na Mawasiliano			
Kaya ambazo zina paa la kisasa	55	68	84
Kaya ambazo zina kuta za kisasa	35	46	79
Kaya zenye umeme	13	18	29
Kaya zinazotumia vyanzo salama vya maji msimu wa	52	61	73
Kaya zilizopo umbali wa kilomita moja kutoka chanzo kikuu	57	71	77
Kaya zenye kutumia choo cha aina yoyote	93	88	93
Kaya zinazomiliki redio	66	55	43
Kaya zinazomiliki simu za mkononi	25	57	78
Elimu na Afya			
Wanaume watu wazima wenye elimu yoyote	83	87	87
Wanawake watu wazima wenye elimu yoyote	71	76	78
Watu wazima wanaojua kusoma na kuandika	73	77	79
Kiwango halisi cha uandikishaji wanafunzi shule za msingi	84	78	83
Watoto wenye umri wa miaka 7-13 wanaosoma	86	82	83
Kiwango halisi cha uandikishaji shule za sekondari (Kidato I	15	29	34
Kaya zilizomo ndani ya 6 km kutoka kituo cha kutolea	76	-	-

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu; Utafiti wa Mapato na Matumizi ya kaya 2007, 2011/1 na2017-18

Tanbihi: Kwa kawaida HBS hufanyika kila baada ya miaka mitano

Matokeo ya utafiti wa mapato na matumizi wa mwaka 2017-18 Tanzania Bara yanaonesha kuwa asilimia 81 ya watu maskini wanaishi maeneo ya vijijini ikilinganisha na asilimia 84.1 ya utafiti wa mwaka 2011-12 kama inavyoonekana katika mchoro.

Mgawanyo (asilimia) wa Maskini wa Mahitaji ya Msingi kwa Eneo, Tanzania Bara, HBSs 2011-12 na 2017-18

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu; Matokeo ya Viashiria Muhimui 2011/12 and 2017-18

Kiwango cha Umaskini kwa Aina ya Umaskini; Tanzania Bara, 2017-18

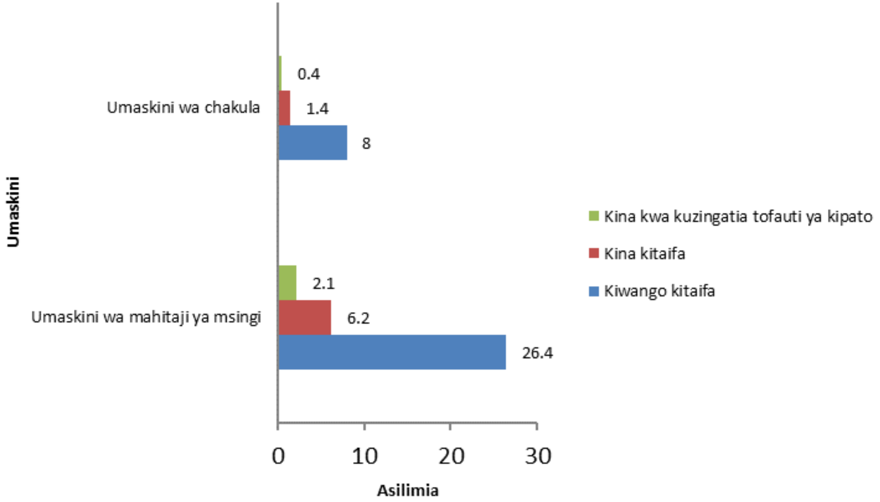

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu; Matokeo ya Viashiria Muhimui 2017-18

10.0 Viashiaria vya Uchumi

Kiwango cha Ukuaji wa Pato la Taifa kwa Bei za Mwaka 2015, Tanzania Bara, 2019-2023

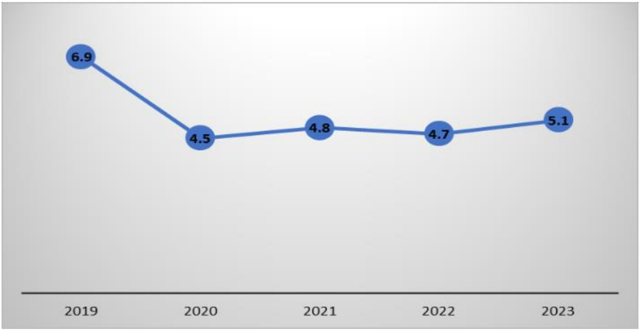

Pato la Taifa (TZS Bilioni), Tanzania, 2019 – 2023

	2019	2020	2021	2022r	2023p
Tanzania Bara					
Bei za soko za miaka husika	134,540	145,384	156,167	170,820	188,588
Bei za mwaka wa 2015	123,139	128,724	134,952	141,247	148,400
Ukuaji wa Pato la Taifa kwa bei za 2015	6.9	4.5	4.8	4.7	5.1
Tanzania Zanzibar					
Bei za soko za miaka husika	4,136	4,209	4,633	5,457	6,041
Bei za mwaka wa 2015	3,078	3,116	3,275	3,528	3,759
Ukuaji wa Pato la Taifa kwa bei za 2015	7	1.3	5.1	6.8	7.4

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali Zanzibar

Wastani wa Pato la Taifa kwa Mtu kwa Bei za Soko za Miaka husika, Tanzania, 2019 - 2023

	2019	2020	2021	2022r	2023p
Tanzania Bara					
"000' TSh.	2,476	2,599	2,709	2,854	3,056
Dola ya marekani	1,078	1,127	1,172	1,233	1,275
Tanzania Zanzibar					
"000' TSh.	2,551	2,526	2,790	2,859	3,111
Dola ya marekani	1,115	1,099	1,208	1,250	1,241

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali Zanzibar

Mchango wa Shughuli za Kiuchumi kwenye Pato la Taifa kwa bei za soko, Tanzania Bara, 2023

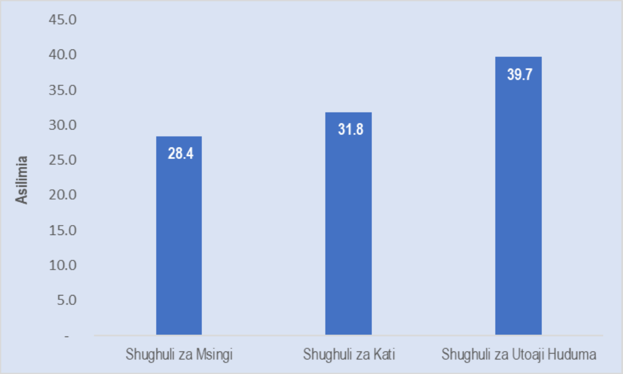

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Tanbihi: Shughuli za Msingi zinajumuisha kilimo na madini

Shughuli za kati zinahusisha uzalishaji bidhaa viwandani, umeme, maji na ujenzi

Shughuli za Huduma zinahusisha biashara ya jumla, biashara ya rejareja, habari na mawasiliano, uchukuzi na shughuli nyingine zote za utoaji wa huduma.

Mchango umepatikana kabla ya kujumuisha taarifa za kodi na ruzuku

Pato la Mkoa kwa Bei za Soko za Miaka Husika; Tanzania Bara, 2019 – 2023

TZS. Milioni

Mkoa/Mwaka	2019	2020	2021	2022r	2023p
Dodoma	4,145,675	4,559,312	4,820,118	5,320,293	6,034,818
Arusha	6,312,577	6,796,858	7,339,637	8,027,368	8,863,638
Kilimanjaro	6,029,936	6,481,850	6,943,254	7,610,706	8,297,874
Tanga	6,299,109	6,818,444	7,246,805	7,946,330	8,863,638
Morogoro	6,460,657	7,011,814	7,483,520	8,175,017	8,863,638
Pwani	2,624,155	2,921,770	3,138,471	3,441,198	3,771,761
Dar es Salaam	22,986,960	24,739,796	26,574,684	29,125,545	32,248,557
Lindi	2,664,978	2,897,446	3,122,010	3,395,666	3,583,173
Mtwara	3,660,991	3,945,031	4,237,624	4,701,793	5,280,465
Ruvuma	5,114,693	5,504,706	5,903,308	6,414,934	7,166,346
Iringa	4,175,501	4,532,904	4,907,770	5,376,499	5,846,230
Mbeya	7,551,130	8,175,688	8,782,057	9,535,669	10,749,519
Singida	2,516,935	2,708,860	2,919,438	3,201,529	3,394,585
Tabora	4,980,096	5,359,846	5,767,040	6,305,249	6,789,170
Rukwa	2,894,426	3,115,135	3,355,846	3,599,915	3,960,349
Kigoma	3,768,728	4,056,106	4,366,606	4,744,009	5,091,877
Shinyanga	4,894,614	5,196,691	5,457,762	5,989,130	6,789,170
Kagera	3,442,102	3,704,575	3,989,002	4,366,433	4,903,289
Mwanza	9,639,384	10,432,212	11,163,197	12,255,062	13,578,340
Mara	4,912,776	5,287,393	5,698,881	6,150,050	6,789,170
Manyara	4,522,434	4,867,285	5,266,952	5,808,750	6,411,994
Njombe	2,425,282	2,610,219	2,832,816	3,103,837	3,394,585
Katavi	1,816,450	1,954,961	2,099,956	2,304,700	2,451,645
Simiyu	2,262,802	2,526,723	2,871,555	3,086,858	3,394,585
Geita	5,974,957	6,528,082	7,031,590	7,736,222	8,675,050
Songwe	2,462,846	2,650,647	2,847,239	3,097,270	3,394,585
Tanzania Bara	**134,540,194**	**145,384,353**	**156,167,137**	**170,820,032**	**188,588,052**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Tanbihi: Takwimu za Pato la Mikoa zimerekebishwa kutoka 2017 hadi 2022 ili kuendana na takwimu za biashara ya nje

Mchango wa Pato la Mkoa kwenye Pato la Taifa kwa Bei za Soko za Miaka husika; Tanzania Bara, 2019 - 2023

Asilimia

Mkoa/Mwaka	**2019**	**2020**	**2021**	**2022r**	**2023p**
Dodoma	3.08	3.14	3.09	3.11	3.20
Arusha	4.69	4.68	4.70	4.70	4.70
Kilimanjaro	4.48	4.46	4.45	4.46	4.40
Tanga	4.68	4.69	4.64	4.65	4.70
Morogoro	4.80	4.82	4.79	4.79	4.70
Pwani	1.95	2.01	2.01	2.01	2.00
Dar es Salaam	17.09	17.02	17.02	17.05	17.10
Lindi	1.98	1.99	2.00	1.99	1.90
Mtwara	2.72	2.71	2.71	2.75	2.80
Ruvuma	3.80	3.79	3.78	3.76	3.80
Iringa	3.10	3.12	3.14	3.15	3.10
Mbeya	5.61	5.62	5.62	5.58	5.70
Singida	1.87	1.86	1.87	1.87	1.80
Tabora	3.70	3.69	3.69	3.69	3.60
Rukwa	2.15	2.14	2.15	2.11	2.10
Kigoma	2.80	2.79	2.80	2.78	2.70
Shinyanga	3.64	3.57	3.49	3.51	3.60
Kagera	2.56	2.55	2.55	2.56	2.60
Mwanza	7.16	7.18	7.15	7.17	7.20
Mara	3.65	3.64	3.65	3.60	3.60
Manyara	3.36	3.35	3.37	3.40	3.40
Njombe	1.80	1.80	1.81	1.82	1.80
Katavi	1.35	1.34	1.34	1.35	1.30
Simiyu	1.68	1.74	1.84	1.81	1.80
Geita	4.44	4.49	4.50	4.53	4.60
Songwe	1.83	1.82	1.82	1.81	1.80
Tanzania Bara	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**	**100.00**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Tanbihi: Takwimu za Pato la Mikoa zimerekebishwa kutoka 2017 hadi 2022 ili kuendana na takwimu za biashara ya nje

Wastani wa Pato la Mkoa kwa Mtu kwa Bei za Soko za Miaka Husika; Tanzania Bara, 2019 – 2023

TZS

Mkoa/Mwaka	2019	2020	2021	2022r	2023p
Dodoma	1,614,036	1,722,178	1,765,826	1,724,219	1,899,429
Arusha	3,076,526	3,230,332	3,403,478	3,406,833	3,663,501
Kilimanjaro	3,162,038	3,321,893	3,476,926	4,087,527	4,285,605
Tanga	2,633,637	2,783,908	2,887,819	3,038,056	3,285,331
Morogoro	2,426,567	2,568,375	2,673,392	2,557,007	2,687,065
Pwani	2,025,956	2,203,692	2,312,339	1,699,402	1,816,421
Dar es Salaam	4,357,457	4,579,905	4,808,472	5,409,921	5,753,963
Lindi	2,653,200	2,824,572	2,979,634	2,843,874	2,885,021
Mtwara	2,522,946	2,667,591	2,811,165	2,875,808	3,087,724
Ruvuma	3,163,093	3,325,216	3,482,660	3,469,794	3,717,131
Iringa	3,721,046	3,943,435	4,168,570	4,507,732	4,738,651
Mbeya	3,534,157	3,708,564	3,861,542	4,068,545	4,448,292
Singida	1,517,976	1,588,605	1,664,095	1,594,341	1,641,090
Tabora	1,674,304	1,739,496	1,807,173	1,859,035	1,957,221
Rukwa	2,349,450	2,452,768	2,561,701	2,336,819	2,506,775
Kigoma	1,392,303	1,448,134	1,506,470	1,919,900	2,009,631
Shinyanga	2,531,128	2,606,701	2,656,842	2,672,169	2,954,361
Kagera	1,100,449	1,143,971	1,189,596	1,460,688	1,584,954
Mwanza	2,622,034	2,726,255	2,802,153	3,312,294	3,563,980
Mara	2,137,554	2,210,592	2,288,565	2,592,753	2,777,203
Manyara	2,497,300	2,598,511	2,718,497	3,069,349	3,306,945
Njombe	2,956,382	3,116,467	3,313,499	3,487,669	3,666,587
Katavi	2,355,089	2,425,850	2,493,417	1,998,945	2,079,563
Simiyu	1,030,209	1,096,559	1,187,331	1,442,122	1,543,830
Geita	2,558,721	2,681,157	2,769,308	2,598,133	2,841,039
Songwe	1,986,214	2,072,680	2,158,530	2,303,339	2,451,173
Tanzania Bara	**2,479,311**	**2,597,725**	**2,705,393**	**2,854,072**	**3,055,606**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Tanbihi: Takwimu za Pato la Mikoa zimerekebishwa kutoka 2017 hadi 2022 ili kuendana na data za biashara ya nje

Fahirisi za Bei za Taifa (2020=100), Tanzania Bara, 2019 – 2023

Mwaka	2019	2020	2021	2022	2023
Fahirisi	96.8	100.0	103.7	108.2	112.3
Mfumuko wa bei (asilimia)	3.4	3.3	3.7	4.3	3.8

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Fahirisi za Bei za Tanzania Zanzibar (Julai 2022=100), 2019-2023

Mwaka	2019	2020	2021	2022	2023
Fahirisi	89.9	93.0	94.6	99.4	106.2
Mfumuko wa bei (asilimia)	2.7	3.4	1.7	5.1	6.9

Chanzo: Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali Zanzibar

Viwango vya Mfumuko wa Bei kila Mwezi kwa Aina ya Matumizi, Tanzania Bara, 2023

Aina	Jan	Feb	Mac	Apr	Mei	Jun	Jul	Ago	Sep	Okt	Nov	Des
Mfumuko wa Bei wa Taifa	**4.9**	**4.8**	**4.7**	**4.3**	**4.0**	**3.6**	**3.3**	**3.3**	**3.3**	**3.2**	**3.2**	**3.0**
Chakula	9.9	9.6	9.7	9.1	8.5	7.8	6.1	5.6	5.6	4.5	3.7	2.3
Nishati	6.9	6.4	5.0	0.4	-1.1	0	-0.6	-0.6	0.9	0.8	5.3	5.1
Bidhaa zisizo chakula	3.0	2.8	2.7	2.3	2.1	1.8	2.2	2.4	2.4	2.6	3.0	3.3
Bidhaa zisizo chakula na zisizo nishati	2.5	2.4	2.3	2.0	2.0	1.7	2.1	2.2	2.3	2.5	2.6	3.1

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Mwenendo wa Viwango vya Ubadilishaji Kati ya Shilingi na Dola ya Marekani Shs/Dola Wastani wa Mwaka (TSH /1 Dola), Tanzania, 2019 – 2023

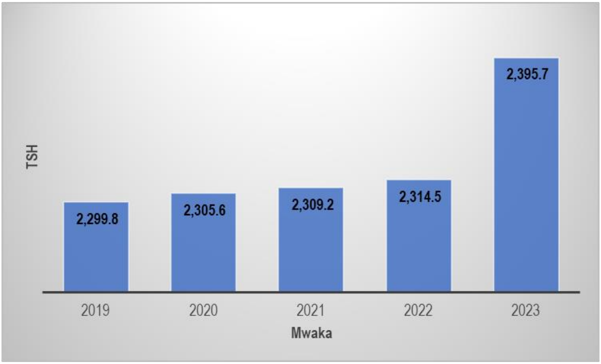

Chanzo: Benki Kuu

Matumizi ya Mwisho na Urari wa Biashara

Matumizi ya Mwisho kwa Bei ya Soko (Tsh Bilioni), Tanzania Bara, 2019 – 2023

Aina ya Matumizi	2019	2020	2021	2022r	2023p
Matumizi ya Kaya	81,252	88,582	94,824	103,001	110,545
Matumizi ya Serikali	10,865	11,264	11,862	12,456	13,032

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Matumizi ya Mwisho kwa Bei za Mwaka 2015 (Tsh Bilioni), Tanzania Bara, 2019 – 2023

Aina ya Matumizi	2019	2020	2021	2022r	2023p
Matumizi ya Kaya	69,096	72,777	76,352	77,997	80,099
Matumizi ya Serikali	10,197	10,457	10,804	11,150	11,480

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Kima cha Chini cha Mshahara kwa Serikali na Taasisi Zisizo za Serikali kwa Sekta, Tanzania Bara, 2022

Sekta	Kima cha Chini cha Mshahara kwa Mwezi (TSH)
Serikali	300,000
Taasisi zisizo za Serikali	
Huduma za Kilimo	
Huduma za Kilimo	140,000
Huduma za Afya	
Huduma za Afya	195,000
Huduma za Mawasiliano	
Huduma za Mawasiliano ya Simu	500,000
Utangazajii huduma za posta na barua	225,000
Huduma za Nyumbani na Ukarimu	
Wafanyakazi wa Ndani walioajiriwa na Wanadiplomasia na Wafanyabiashara Wakubwa	250,000
Wafanyakazi wa Ndani Walioajiriwa na Maafisa wenye Stahili	200,000
Wafanyakazi wa Ndani ambao hawaishi kwenye Kaya ya Mwajiri tofauti na Walioajiriwa na Wanadiplomasia, Wafanyabiashara Wakubwa na Maafisa wenye Stahili	120,000
Wafanyakazi Wengine ambao Hawajatajwa japo juu	60,000
Wafanyakazi katika Hoteli za Kitalii	300,000
Hoteli za Kati	180,000
Migahawa, Nyumba za Kulala Wageni na Baa	150,000
Huduma ya Ulinzi Binafsi	
Kampuni za Kimataifa	220,000
Kampuni Ndogo	148,000
Huduma ya Nishati	
Kampuni za Kimataifa	592,000
Kampuni Ndogo	225,000

Inaendelea : Kima cha Chini cha Mshahara kwa Taasisi Zisizo za Serikali kwa Sekta, Tanzania Bara, 2022

Sekta	Kima cha Chini cha Mshahara kwa Mwezi (TSH)
Huduma za Usafirishaji	
Huduma za Anga	390,000
Utoaji na usafirishaji wa Mizigo	360,000
Usafiri kwa Njia ya Ardhi	300,000
Huduma za Ujenzi	
Mkandarasi Daraja I	420,000
Mkandarasi Daraja II-IV	360,000
Mkandarasi Daraja V-VII	320,000
Uchimbaji wa Madini	
Wachimbaji na watafutaji Madini Walio na Leseni	500,000
Wachimbaji Wadogo Walio na Leseni	300,000
Wafanyabiashara Wakubwa walio na Leseni	450,000
Mawakala Walio na Leseni	250,000
Huduma za Shule Binafsi (Shule za Awali, Msingi na Sekondari)	
Huduma za Shule Binafsi (Shule za Awali, Msingi na Sekondari)	207,000
Biashara, Viwanda na Huduma za Kibiashara	
Biashara, Viwanda na biashara za Kimataifa	150,000
Taasisi za Kifedha	592,000
Huduma za Uvuvi na Vyombo vya Majini	
Huduma za Uvuvi na Vyombo vya Majini	238,000
Sekta Nyingine Ambazo Hazikutajwa kwenye Tangazo la Mishahara	
Sekta Nyingine Ambazo Hazipo kwenye Tangazo la Mishahara	150,000

Chanzo: Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera, Bunge, Kazi, Vijana, Ajira na Walemavu

11.0 Biashara ya Nje

Thamani ya Biashara Baina ya Tanzania na Nchi za Nje, 2019 – 2023 **Tsh Billioni**

Aina	2019	2020	2021	2022r	2023p
Bidhaa Zilizouzwa Nje (FoB)	11,379	13,883	14,385	15,638	17,299
Bidhaa Zilizoagizwa kutoka Nje (CIF)	20,939	19,632	24,862	36,239	36,294
Urari wa Biashara	-9,560	-5,749	-10,477	-20,602	-18,995

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Bidhaa Asilia Zilizouzwa Nchi za Nje, Tanzania, 2019 – 2023 **Tsh Bilioni**

Bidhaa iliyouzwa	2019	2020	2021	2022r	2023p
Kahawa	349.4	331.5	354.8	369.4	542.6
Pamba	212.3	199.8	185.9	237.1	245.9
Katani	53.8	40.1	46.1	55.8	48.1
Chai	104.0	74.0	75.2	68.8	73.3
Tumbaku	389.5	339.4	291.4	409.5	824.9
Korosho	821.9	824.6	363.0	520.4	507.1
Karafuu	20.8	38.9	118.4	96.6	61.0
Almasi	185.0	46.1	19.4	143.8	57.1
Dhahabu	5,043.1	6,752.4	6,257.3	6,499.1	7,270.1
Jumla	**7,179.9**	**8,646.8**	**7,711.5**	**8,400.5**	**9,629.9**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Bidhaa Zilizoagizwa Kulingana na Mgawanyo wa Kimataifa (SITC), Tanzania, 2019 – 2023 **Tsh Bilioni**

Aina	2019	2020	2021	2022	2023
Vyakula na Wanyama hai	279	647	793	1,329	1,765
Vinywaji na Tumbaku	170	190	254	325	418
Bidhaa ghafi isipokua mafuta	112	142	165	192	184
Mafuta ya kuchimba, vilainishi na bidhaa zinazolingana	4,425	3,189	5,100	9,008	7,878
Mafuta yanayotokana na wanyama na mbogamboga, samli na nta	748	767	1,062	1,015	1,175
Kemikali na Bidhaa zinazohusiana ambazo hazikutajwa popote	2,653	3,126	3,604	5,593	4,769
Bidhaa zilizozalishwa viwandani kulingana na malighafi zilizotumika	5,530	5,230	6,630	8,364	8,261
Mitambo na Vifaa vya usafiri	6,410	5,685	6,690	9,473	10,832
Bidhaa nyinginezo zilizozalishwa viwandani	611	656	619	940	1,013
Jumla	**20,939**	**19,632**	**24,916**	**36,239**	**36,294**

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

12.0 Viashiria vya Utendaji kwa Baadhi ya Shughuli za Kiuchumi

12.1 Kilimo

Uzalishaji wa mazao ya chakula msimu wa kilimo 2022/23 umeongezeka kutoka tani Milioni 17.1 kwa mwaka 2021/22 hadi kufikia tani Milioni 20.4

Mwenendo wa Uzalishaji wa Mazao ya Chakula (Tani '000') Msimu 2020/21 - 2022/23

Zao	2020/21	2021/22	2022/23
Mahindi	7,039	6,417	8,011
Mchele	2,688	1,708	2,332
Ngano	70	62	87
Mtama	807	768	738
Ulezi	76	62	61
Uwele	195	216	221
Muhogo	2,486	2,411	2,575
Maharage	1,287	1,269	1,484
Mikunde	947	1,099	1,319
Ndizi	1,443	1,290	1,224
Viazi Vitamu	1,254	1,415	1,798
Viazi Mviringo	373	431	552
Jumla	**18,665**	**17,148**	**20,402**

Chanzo: Wizara ya Kilimo 2022/23

12.2 Mifugo

Uzalishaji wa Bidhaa za Mifugo, Tanzania Bara, 2019/20 – 2023/24

Bidhaa	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Maziwa (‘000’ lita) kwa					
Ng’ombe wa kienyeji	2,101,789	2,170,461	2,345,650	2,400,000	2,637,863
Ng’ombe wa kisasa	900,766	930,923	1,102,422	1,200,000	1,299,246
Jumla	**3,002,555**	**3,101,384**	**3,448,072**	**3,600,000**	**3,937,109**
Uzalishaji wa nyama (tani)					
Ng’ombe	486,736	508,355	526,351	544,984	612,809
Mbuzi/ Kondoo	95,964	102,137	107,791	113,782	162,693
Nguruwe	38,377	41,468	44,420	47,583	55,912
Kuku	80,601	86,206	91,404	96,916	132,442
Jumla	**701,679**	**738,166**	**769,967**	**803,264**	**963,856**
Uzalishaji wa Mayai (namba ‘000’)					
Mayai	**4,051,179**	**4,510,345**	**4,979,772**	**5,500,000**	**6,409,225**

Chanzo: Wizara ya Mifugo na Uvuvi 2023

12.3 Madini

Uzalishaji wa baadhi ya Madini, Tanzania Bara, 2019 – 2023

Aina ya Madini	Kipimo	2019	2020	2021	2022	2023
Almasi	Karati	416,750	147,191	62,545	442,016	132,636
Dhahabu	Kilo	48,408	55,508	59,638	56,943	54,760
Vito vya Thamani	Kilo	1,929,714	23,564,525	3,851,780	12,752,080	55,954,780
Chumvi	Tani	99,510	83,974	112,995	181,818	159,020
Phosphate	Tani	0	28,376	24,493	26,597	31,745
Jasi	Tani	256,529	443,926	598,053	604,408	549,836
Makaa ya Mawe	Tani	712,136	689,989	976,319	2,511,419	3,256,481
Pozzolana	Tani	263,064	160,078	216,934	226,038	351,988
Kaolin	Tani	15,343	98,454	100,950	46,973	75,247
Madini ya Fedha	Kilo	12,607	13,187	9,324	13,602	14,481
Shaba	Paundi	0	3,761,086	3,352,630	6,827,931	5,285,443
Bauxite	Tani	0	25,995	38,142	40,921	61,353

karati= 0.205 gm;
Chanzo: Hali ya Uchumi, 2023

Mapato yatokanayo na Mitambo ya Gesi ya SongoSongo na Mnazi Bay (Dola), Tanzania Bara, 2019 – 2023

Mwaka	Songosongo	Mnazi Bay	Jumla
2019	28,097,086	35,952,953	64,050,039
2020	20,995,963	34,122,450	55,118,413
2021	16,018,066	42,886,054	58,904,120
2022	26,933,872	44,355,811	71,269,683
2023	45,264,440	79,265,141	124,529,581

Chanzo: Shirika la Maendeleo la Petrol Tanzania

12.4 Utengenezaji wa Bidhaa Viwandani

Uzalishaji wa Baadhi ya Bidhaa Zilizotengenezwa Viwandani, Tanzania Bara, 2019 -2023

Bidhaat	Unit	2019	2020	2021	2022	2023
Konyagi	mill. Litres	32	33	22	22	31
Bia	mill. Litres	391	386	380	456	499
Kibuku	mill. Litres	20	22	22	23	24
Sigara	mill. Pieces	8,369	7,320	7,021	12,201	11,868
Vitambaa	mill. sq.m.	45	53	65	49	40
Rangi	'000 liters	58,024	48,261	62,785	64,028	75,423
Saruji	'000 tonnes	6,514	6,496	6,531	7,598	7,673
Nondo	'000 tonnes	273	278	294	312	343
Bati	'000 tonnes	101	108	120	129	119

Chanzo: Ofisi ya Taifa ya Takwimu

Uzalishaji wa Baadhi ya Bidhaa Zilizotenganezwa Viwandani, Tanzania Zanzibari, 2019 -2023

Bidhaa	Kipimo	2019	2020	2021	2022	2023
*Vinywaji	Lita Milioni	22	22	22	23	23
Mikate	'000	231	237	239	241	248
Tambi	Tani	373	387	380	282	289
Milango ya UPVC	Idadi	222	40	-	-	-
Madirisha ya UPVC	Idadi	111	150	-	-	-
Nguo zilizonakshiwa (Dish Dash)	Kipande	2,971	1,392	4,125	5,913	5,122
Vito vya dhahabu/Fedha	gramu	5,282	8,315	20,369	20,037	26,966

Chanzo: Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali -Zanzibar

12.5 Umeme

Uwezo wa Mitambo, Kiasi cha Umeme kilichozalishwa na Mauzo ya Umeme, Tanzania, 2019 – 2023

Kipengele	Kundi	Kipimo	2019	2020	2021r	2022	2023
Uwezo wa Mitambo	Gridi ya Taifa	Megawati	1,565.70	1,573.70	1,682.70	1,777.05	1,848.70
Mahitaji ya juu	Gridi ya Taifa	Megawati	1,120.10	1,180.50	1,307.4	1,354.61	1,470.50
Uzalishaji	Gridi ya Taifa	Gigawati kwa saa	7,616.40	7,677.20	8,356.50	8,989.80	10,110.60
	Nje ya Gridi ya Taifa	Gigawati kwa saa	75.3	71.4	80.3	81.2	71.60
	Umeme kutoka nchi jirani	Gigawati kwa saa	113.2	114.3	144	153.4	197.36
Mauzo	Wateja Wadogo - (D1)	Gigawati kwa saa	307.2	314	339.9	351.02	393.64
	Wateja wa Kati- (T1)	Gigawati kwa saa	2,655.90	2,632.60	2,900.00	3,063.05	3,313.20
	Wateja Wakubwa - (T2, T3 na T8)	Gigawati kwa saa	3,198.10	3,165.80	3,527.00	3,730.63	3,864.20
	Zanzibari - (T5)	Gigawati kwa saa	481.5	509.9	546.3	584.85	661.00

Chanzo: Shirika la Umeme Tanzania

12.6 Usafirishaji

Mtandao wa Barabara (km) kwa Hali na Aina ya Barabara, Tanzania Bara, 2019 – 2023

Mwaka	Barabara za Taifa				Barabara za Mijini na Vijijini		Jumla ya mtandao wa barabara
	Barabara Kuu		Barabara za Mikoa		Barabara za mikoa zinazounganisha wilaya na miji mikuu		
	Lami	Zizizo na Lami	Lami	Zisizo na Lami	Lami	Zisizo na Lami	
2019	7,990	2,492	1,517	21,179	na	na	33,178
2020	8,172	2,472	1,651	21,354	na	na	33,649
2021	9,058	3,157	2,128	22,018	2,474	141,956	180,792
2022	9,332	2,891	2,344	22,193	na	na	36,760
2023	8,931	1,900	2,041	21,023	na	na	33,895

Chanzo: Wakala wa Barabara (TANROADS)

Tanbihi: *na-data haikupatikana*

Umbali wa Bararbara (km), Tanzania Bara, Machi, 2017

	DSM	Arusha	Babati	Bariadi	Bukoba	Dodoma	Geita	Iringa	Kibaha	Kigoma	Lindi	Mbeya	Morogoro
DSM		646	814	1,127	1,433	451	1,228	492	35	1,258	452	822	192
Arusha	646		168	762	1,068	425	863	689	611	1,090	1,098	1,020	621
Babati	814	168		594	900	257	695	521	779	922	1,266	851	516
Bariadi	1,127	762	594		654	676	376	940	1,092	761	1,579	899	935
Bukoba	1,433	1,068	900	654		982	298	1,246	1,398	551	1,885	1,205	1,241
Dodoma	451	425	257	676	982		777	264	416	807	903	594	259
Geita	1,228	863	695	376	298	777		1,041	1,193	514	1,680	1,000	1,036
Iringa	492	689	521	940	1,246	264	1,041		457	1,071	944	330	300
Kibaha	35	611	779	1,092	1,398	416	1,193	457		1,223	487	787	157
Kigoma	1,258	1,090	922	761	551	807	514	1,071	1,223		1,710	860	1,066
Lindi	452	1,098	1,266	1,579	1,885	903	1,680	944	487	1,710		1,068	644
Mbeya	822	1,020	851	899	1,205	594	1,000	330	787	860	1,068		630
Morogoro	192	621	516	935	1,241	259	1,036	300	157	1,066	644	630	
Moshi	566	80	248	842	1,148	505	943	769	531	1,170	1,018	1,100	541
Mpanda	1,383	1,581	1,413	695	720	1,155	684	891	1,348	299	1,629	561	1,191
Mtwara	556	1,202	1,370	1,683	1,989	1,007	1,784	1,048	591	1,814	104	1,122	748
Musoma	1,370	499	513	164	634	919	337	1,183	1,335	851	1,822	1,142	1,178
Mwanza	1,152	787	619	230	416	701	119	965	1,117	633	1,604	924	960
Njombe	710	907	739	1,158	1,464	482	1,259	218	675	1,089	839	229	518
Shinyanga	989	624	456	138	516	538	239	802	954	622	1,441	761	797
Singida	696	331	163	431	737	245	532	509	661	759	1,148	603	504
Songea	947	1,144	976	1,396	1,671	720	1,496	455	912	1,326	602	466	755
Swanga	1,150	1,348	1,179	928	954	922	917	658	1,115	532	1,396	328	958
Tabora	829	661	493	332	638	378	433	642	794	429	1,281	567	637
Tanga	354	435	603	1,197	1,503	588	1,298	629	319	1,525	806	959	329
Vwawa	893	1,091	922	970	1,276	665	1,071	401	858	789	1,139	71	701

Chanzo: Wakala wa Barabara (TANROADS)

Inaendelea… Umbali wa bararbara kwa kilomita Tanzania Bara, Machi, 2017

	Moshi	Mpanda	Mtwara	Musoma	Mwanza	Njombe	Shinyanga	Singida	Songea	Swanga	Tabora	Tanga	Vwawa
DSM	566	1,383	556	1,370	1,152	710	989	696	947	1,150	829	354	893
Arusha	80	1,581	1,202	499	787	907	624	331	1,144	1,348	661	435	1,091
Babati	248	1,413	1,370	513	619	739	456	163	976	1,179	493	603	922
Bariadi	842	695	1,683	164	230	1,158	138	431	1,396	928	332	1,197	970
Bukoba	1,148	720	1,989	634	416	1,464	516	737	1,671	954	638	1,503	1,276
Dodoma	505	1,155	1,007	919	701	482	538	245	720	922	378	588	665
Geita	943	684	1,784	337	119	1,259	239	532	1,496	917	433	1,298	1,071
Iringa	769	891	1,048	1,133	965	218	802	509	455	658	642	629	401
Kibaha	531	1,348	591	1,335	1,117	675	954	661	912	1,115	794	319	858
Kigoma	1,170	299	1,814	851	633	1,089	622	759	1,326	532	429	1,525	789
Lindi	1,018	1,629	104	1,822	1,604	839	1,441	1,148	602	1,396	1,281	806	1,139
Mbeya	1,100	561	1,122	1,142	924	229	761	603	466	328	567	959	71
Morogoro	541	1,191	748	1,178	960	518	797	504	755	958	637	329	701
Moshi		1,104	1,122	579	867	987	704	411	1,224	1,428	741	355	1,171
Mpanda	1,104		1,683	938	720	790	557	693	1,027	233	363	1,520	490
Mtwara	1,122	1,683		1,926	1,708	893	1,545	1,252	656	1,450	1,385	910	1,193
Musoma	579	938	1,926		218	1,401	381	674	1,638	1,171	575	933	1,213
Mwanza	867	720	1,708	218		1,183	163	456	1,420	953	357	1,222	995
Njombe	987	790	893	1,401	1,183		1,020	727	237	557	796	847	300
Shinyanga	704	557	1,545	381	163	1,020		293	1,257	790	194	1,059	832
Singida	411	693	1,252	674	456	727	293		964	931	330	766	674
Songea	1,224	1,027	656	1,638	1,420	237	1,257	964		794	1,033	1,084	537
Swanga	1,428	233	1,450	1,171	953	557	790	931	794		596	1,287	257
Tabora	741	363	1,385	575	357	796	194	330	1,033	596		1,096	638
Tanga	355	1,520	910	933	1,222	847	1,059	766	1,084	1,287	1,096		1,030
Vwawa	1,171	490	1,193	1,213	995	300	832	674	537	257	638	1,030	

Chanzo: Wakala wa Barabara Tanzania (TANROADS)

Tanbihi:

1. Umbali uliooneshwa juu ni kwa njia zilizoainishwa katika jedwali linalofuata
2. Umbali kwa vituo vyenye njia tofauti unaweza kupatikana kutoka umbali wa vipande vya njia kuelekea vituo hivyo

NJIA	KUPITIA	NJIA	KUPITIA	NJIA	KUPITIA
DSM - Kigoma	Itigi - Tabora	Bukoba - Mbeya	Nzega-Tabora	Kigoma - Njombe	Mpanda-Sumbawanga-Mbeya
DSM - Musoma	Singida-Shinyanga-Mwanza	Bukoba - Njombe	Singida-Dodoma-Iringa	Kigoma - Tabora	Malagarasi
Arusha - Iringa	Babati-Dodoma	Dodoma - Mbeya	Mtera-Iringa	Lindi - Mbeya	Masasi-Songea-Njombe
Arusha - Kigoma	Singida-Nzega-Tabora	Dodoma - Kigoma	Itigi-Tabora	Mbeya - Mtwara	Njombe-Songea-Masasi
Arusha - Mbeya	Babati-Dodoma-Iringa	Geita - Mpanda	Nyakanazi-Kasulu	Mbeya - Singida	Rungwa-Itigi
Arusha - Musoma	Serengeti	Geita - Njombe	Singida-Dodoma-Iringa	Musoma – S'wanga	Tabora-Ipole-Mpanda
Arusha - Mwanza	Babati-Singida-Shinyanga	Iringa - Kigoma	Dodoma-Itigi-Tabora	Musoma - Tanga	Serengeti-Arusha
Babati - Iringa	Dodoma	Iringa - Tabora	Dodoma-Itigi	Mwanza - Tanga	Shinyanga-Singida-Arusha
Babati - Morogoro	Dodoma	Kigoma - Mbeya	Mpanda-Sumbawanga	Singida - S'wanga	Rungwa-Mbeya
Babati -Musoma	Makuyuni-Serengeti	Kigoma - Musoma	Nyakanazi-Geita-Mwanza	Singida - Tabora	Nzega

Chanzo: Wakala wa Barabara Tanzania (TANROADS)

Reli na Usafiri wa Majini

Tani za Uzito za Mizigo, Idadi ya Meli na Idadi ya Abiria Waliosafirishwa kwa Aina ya Uchukuzi, Tanzania Bara, 2019 - 2023

Aina ya Uchukuzi	2019	2020	2021	2022	2023
Gari Moshi					
Shirika la Reli					
Mzigo (000' Tani)	374	340	380	397	373
Abiria ('000')	3,449	3,069	1,958	2,720	2,540
TAZARA					
Mzigo ('000' Tani)	155	224	257	159	180
Abiria (000)	510	534	254	786	704
Usafirishaji kwa njia ya maji					
Bandari ya Dar es Salaam					
Meli (idadi)	1,516	1,407	1,610	1,586	1,918
Mizigo ('000' DWT)	16,405	15,365	17,068	19,879	22,916
Abiria (000)	2,035	1,307	1,610	2,387	2,410
Bandari ya Tanga					
Meli (idadi)	120	108	156	210	209
Mizigo ('000' DWT)	619	633	984	969	976
Abiria (000)	68	49	92	102	54
Bandari ya Mtwara					
Meli (idadi)	132	72	125	251	322
Mizigo ('000' DWT)	270	159	204	1,222	1,671
Abiria (000)	0	0	0	0	0

Chanzo: Mamlaka ya Bandari Tanzania

Usafiri wa Anga

Idadi ya Abiria wa Ndani na Kimataifa ('000), Tanzania, 2019 – 2023

Kiwanja	2019	2020	2021	2022	2023
Abiria wa Kimataifa					
Kiwanja cha Kimataifa cha Julius Nyerere	1,176	404	604	1,072	1,327
Kiwanja cha Kimataifa cha Kilmanjaro	475	131	150	349	470
Kiwanja cha Kimataifa cha Abeid Amani Karume	922	405	732	977	1,214
Viwanja vingine vya Kimataifa	21	3	4	7	9
Jumla	**2,594**	**943**	**1,490**	**2,405**	**3,020**
Abiria wa Ndani					
Kiwanja cha Kimataifa cha Julius Nyerere	1,145	699	881	1,217	1,231
Kiwanja cha Kimataifa cha Kilmanjaro	302	175	224	297	317
Kiwanja cha Kimataifa cha Abeid Amani Karume	497	251	381	613	727
Kiwanja cha ndege cha Mwanza	296	217	276	320	314
Arusha	229	84	132	272	314
Bukoba	53	40	47	51	41
Dodoma	94	86	116	177	184
Kigoma	31	26	30	32	33
Moshi	1	-	0	0	1
Ziwa Manyara	29	7	13	29	34
Mafia	24	14	16	20	23
Mtwara	18	12	13	21	15
Pemba	112	126	97	101	97
Shinyanga	-	-	0	0	0
Tabora	14	10	10	19	14
Tanga	20	11	14	16	15
Vingine	106	70	96	131	442
Jumla	**2,971**	**1,828**	**2,346**	**3,316**	**3,802**
Jumla ya abiria wa Kimataifa na Ndani	**5,565**	**2,771**	**3,836**	**5,721**	**6,820**

Chanzo: Mamlaka ya Viwanja vya Ndege

12.7 Teknolojia ya Habari na Mawasiliano

Huduma za Simu

Idadi ya Wateja na Ujazo wa Simu *(Teledensity)* 100, 2019 – 2023

Mwaka	2019	2020	2021	2022	2023
Simu za Mezani	76,288	72,469	71,834	84,696	75,732
Simu Kiganjani	49,143,053	51,220,233	54,044,384	60,192,231	70,215,144
Jumla	**49,219,341**	**51,292,702**	**54,116,218**	**60,276,927**	**70,290,876**
Upenyaji wa huduma ya Simu *(%)*	**88**	**89**	**91**	**98**	**111**

Chanzo: *Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania*
Tanbihi:
Upenyaji-uwiano kati ya kadi za simu kwa idadi ya watu (%)
Ujazo wa Simu-Idadi yak aini ya simu za mezani kwa watu 100 kwa eneo

Huduma za Mtandao

Makisio ya Watumiaji wa Huduma za Mawasiliano ya Mtandao, 2019 – 2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Wateja	**25,794,560**	**28,470,506**	**29,858,759**	**31,172,544**	**36,995,198**
Upenyaji wa huduma ya Simu *(%)*	**46**	**49**	**50**	**50**	**59.9**

Chanzo: *Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania*

Huduma za Utangazaji

Idadi ya TV za Kidijitali za Minara (DTT), Zilizounganishwa Nyumbani (DTH) na Vituo vya TV, Tanzania, 2019 – 2023

Aina	2019	2020	2021	2022	2023
Vituo vya matangazo ya bure (Free to Air)	37	44	50	42	44
TV za Setalaiti	2	2	2	2	2
DTT&DTH	4	4	4	4	4

Chanzo: *Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania*

Idadi ya Vituo vya Redio, 2019 – 2023

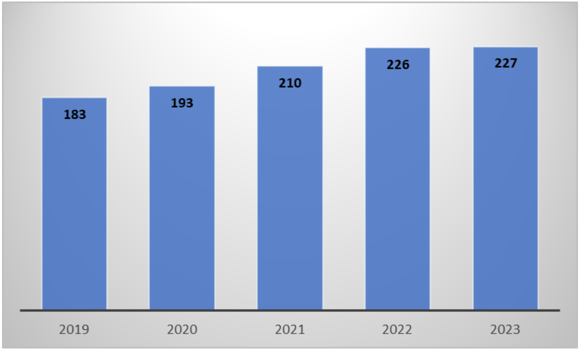

Chanzo: *Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania*

Idadi ya Wateja Hai wa TV/Visimbusi, 2019 – 2023

Aina	2019	2020	2021	2022	2023
TV za Minara (DTT)	1,432,398	1,472,317	1,613,031	1,667,465	1,781,340
TV za Satelaiti	1,092,891	1,341,686	1,577,315	1,702,056	1,880,636
TV za Waya (Cable)	15,245	14,350	19,739	22,295	16,223
Jumla	**2,683,513**	**2,972,227**	**3,190,346**	**3,455,323**	**3,678,199**

Chanzo: *Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania*

Huduma za Posta

Idadi ya Watoaji wa Huduma za Posta kwa Aina; 2019 - 2023

Aina	2019	2020	2021	2022	2023
Umma (Public)	1	1	1	1	1
Kimataifa	7	7	7	6	6
Afrika Mashariki	3	3	3	1	1
Ndani ya Nchi	27	29	31	26	45
Ndani ya Jiji (Intracity)	9	15	15	10	14
Baina ya Majiji (Intercity)	45	64	64	33	50
Jumla	**92**	**119**	**121**	**77**	**117**

Chanzo: *Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania*

12.8 Fedha za Serikali

Mapato na Matumizi (Tsh. Billioni), Tanzania Bara, 2019 – 2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Jumla ya Mapato ya Ndani	**18,529**	**21,070**	**20,595**	**25,337**	**28,829**
Mapato yasiyotokana na kodi (ikiwemo Serikali za Mitaa	3,018	3,447	2,970	3,210	4,296
Mapato yatokanayo na Kodi	**15,511**	**17,623**	**17,624**	**21,171**	**23,451**
Kodi ya Mapato	5,148	6,524	6,016	7,655	8,384
Ushuru wa Forodha na Bidhaa	3,586	3,782	4,043	4,476	4,977
Kodi ya Ongezeko la Thamani	4,782	5,184	5,218	6,682	7,719
Kodi nyingine	2,131	2,380	2,571	3,393	3,460
Marejesho	-135	247	223	-1,034	-1,089
Jumla ya Matumizi	**22,301**	**23,510**	**26,585**	**33,987**	**37,120**
Matumizi ya Kawaida	13,807	14,201	14,884	18,237	22,240
Matumizi ya Maendeleo	8,494	9,309	11,702	15,750	14,880
Fedha za Ndani	6,536	6,840	9,252	13,179	12,383
Fedha za Nje	1,958	2,469	2,450	2,571	2,497

Chanzo: Wizara ya Fedha

13 Takwimu za Uhalifu Tanzania

Idadi ya Makosa Yaliyoripotiwa kwa Aina, Tanzania, 2019 – 2023

Kosa	2019	2020	2021	2022	2023
Dhidi ya Binadamu					
Mauaji	2,619	2,225	2,294	2,464	2,303
Kubaka	7,837	7,263	6,305	6,827	8,691
Kulawiti	1,483	1,205	1,296	1,586	2,488
Wizi wa Watoto	89	84	58	59	73
Kutupa Watoto	148	153	149	169	186
Kunajisi	29	52	0	0	0
Usafirishaji Haramu wa	18	19	25	13	7
Jumla	**12,223**	**11,001**	**10,127**	**11,118**	**13,748**
Kuwania Mali					
Wizi wa Silaha	15	17	11	23	13
Unyang'anyi katika Barabara Kuu	0	0	1	2	0
Unyang'anyi wa Kutumia Silaha	405	297	254	406	394
Unyang'anyi wa Kutumia Nguvu	2,122	1,482	1,210	1,061	1,327
Uvunjaji	14,809	12,486	9,852	10,587	12,076
Wizi	126	87	357	251	315
Wizi wa Pikipiki	4,802	4,823	4,335	4,069	3,861
Wizi wa Magari	184	175	155	125	85
Wizi wa Mifugo	4,097	3,707	3,503	3,672	3,762
Kuchoma Nyumba Moto	975	982	788	764	719
Uhalifu wa Kifedha	1218	905	752	807	862
Jumla	**28,753**	**24,961**	**21,218**	**21,767**	**23,414**
Dhidi ya Maadili ya Jamii					
Kupatikana na Silaha	303	169	195	230	166
Dawa za Kulevya	502	429	537	465	154
Bangi	6,483	5903	7,593	8,569	6,778
Mashamba ya Bangi	31	27	85	87	40
Mirungi	935	1031	1,302	1,527	1,126
Nyara za Serikali	1,014	728	817	994	914
Magendo	684	332	364	245	149
Rushwa	5	3	2	7	2
Pombe ya Moshi	5,611	4,602	6,022	6,722	5,355
Kupatikana na Mitambo*	374	311	424	596	327
Kupatikana na Risasi	46	63	32	25	24
Kupatikana na Bomu	2	0	6	1	3
Uvuvi Haramu	145	23	208	218	173
Kupatikana na Mazao ya Misitu	334	233	233	239	238
Kupatikana na Mazao ya Bahari	7	11	4	9	1
Wahamiaji Haramu	1,038	862	1283	1,304	1,028
Jumla	**17,514**	**14,727**	**19,107**	**21,238**	**16,478**

**Mitambo ya pombe moshi*

Makosa ya Uhalifu wa Kifedha, Tanzania, 2019 – 2023

Kosa	2019	2020	2021	2022	2023
Noti Bandia	293	78	86	102	105
Wizi katika Mabenki	1	0	0	2	1
Wizi katika Mashirika ya Umma	87	50	31	52	62
Wizi katika Vyama vya Ushirika	11	4	5	7	1
Wizi katika Serikali za Mitaa	21	6	10	12	4
Wizi katika Serikali Kuu	24	23	16	20	7
Kughushi	781	744	604	612	0
Jumla	**1,218**	**905**	**752**	**807**	**682**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Usalama Barabarani

Idadi ya Matukio ya Usalama Barabarani, Ajali, Vifo na Majeruhi, Tanzania, 2019 – 2023

Tukio	2019	2020	2021	2022	2023
Matukio ya Usalama Barabarani					
Matukio	2,924	1,933	1,864	1,720	1,733
Matukio Madogo	2,311,538	2,152,533	1,745,917	2,543,482	3,170,073
Jumla	**2,314,462**	**2,154,466**	**1,747,781**	**2,545,202**	**3,171,806**
Tukio					
Matukio ya Ajali	2,924	1,933	1,864	1,720	1,733
Ajali zilizosababisha Vifo	1,208	1,031	1,038	1,064	1,118
Watu Waliokufa	1,536	1,384	1,368	1,545	1,647
Watu Waliojeruhiwa	3,123	2,362	2,452	2,278	2,716

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

Makosa Makubwa ya Jinai Yaliyoripotiwa kwa Mkoa wa Kipolisi, Tanzania, 2023

Mkoa	Makosa ya Kuwania Mali	Makosa dhidi ya Binadamu	Makosa dhidi ya Maadili ya Jamii	Jumla
Arusha	997	675	912	2,584
Ilala	2,274	520	637	3,431
Temeke	796	558	780	2,134
Kinondoni	1,065	782	927	2,774
Dodoma	1,676	705	264	2,645
Geita	144	241	142	527
Iringa	768	469	152	1,389
Kagera	904	512	614	2,030
Katavi	233	252	259	744
Kigoma	682	430	728	1,840
Kilimanjaro	461	618	1,257	2,336
Lindi	178	183	242	603
Mara	549	331	656	1,536
Manyara	743	290	542	1,575
Mbeya	1,131	630	567	2,328
Morogoro	1,358	740	704	2,802
Mtwara	541	272	315	1,128
Mwanza	351	446	979	1,776
Njombe	576	274	51	901
Pwani	475	342	1,535	2,352
Rufiji	224	293	630	1,147
Rukwa	463	269	375	1,107
Ruvuma	492	229	230	951
Shinyanga	503	358	206	1,067
Simiyu	276	158	212	646
Singida	83	245	233	561
Songwe	476	329	159	964
Tabora	759	328	350	1,437
Tanga	1,117	744	1,010	2,871
Tarime - Rorya	706	241	517	1,464
Wanamaji	0	0	41	41
Reli	6	0	28	34
TAZARA	2	0	1	3
Viwanja vya Ndege	2	0	22	24
Bandari	1	1	27	29
Tanzania Mainland	**21,012**	**12,465**	**16,304**	**49,781**
Kaskazini Pemba	170	101	8	279
Kaskazini Unguja	314	158	11	483
Kusini Pemba	162	99	7	268
Kusini Unguja	277	103	45	425
Mjini Magharibi	617	822	103	1,542
Tanzania Zanzibar	**1,540**	**1,283**	**174**	**2,997**
Tanzania	**22,552**	**13,748**	**16,478**	**52,778**

Chanzo: Jeshi la Polisi Tanzania

14.0 Utekelezaji wa Malengo ya Maendeleo Endelevu (SDGs) Tanzania

Lengo 1
Komesha Umaskini

Lengo 2
Komesha Njaa

Lengo 3
Afya Bora na Ustawi

Lengo 4
Elimu ya Kiwango cha Juu

Lengo 5
Usawa wa Kijinsia

Lengo 6
Maji Safi na Usafi

Lengo 7
Nishati nafuu isiyochafua

Lengo 8
Kazi Bora na Ukuaji wa Uchumi

Lengo 9
Viwanda, Ubunifu na Miundo Mbinu

Lengo 10
Kupunguza Kutokuwepo kwa Usawa

Lengo 11
Miji na Jamii Endelevu

Lengo 12
Kuwajibika Wakati wa Kuzalisha na Kutumia Bidhaa

Lengo 13
Kushughulikia Mazingira

Lengo 14
Maisha Majini

Lengo 15
Maisha Aridhini

Lengo 16
Amani, Haki na Taasisi Thabiti

Lengo 17
Ubia ili Kuyafikia Malengo

Utekelezaji wa Malengo ya Maendeleo Endelevu (SDGs) na ajenda zingine za maendeleo ya kimataifa na kikanda imeoanishwa na mipango ya maendeleo ya kitaifa na kisekta inayotekelezwa Nchini. NBS kama Taasisi inayoshughulika na Takwimu ina wajibu wa kuzalisha na kuratibu upatikanaji wa takwimu ndani ya Mfumo wa Taifa wa Kitakwimu (NSS) kwa ajili ya kufuatilia ajenda za maendeleo ya kitaifa, kikanda na kimataifa ikiwa ni pamoja na SDGs. Hivyo; Taarifa ifuatayo inaonyesha kwa muhtasari taarifa ya upatikanaji wa takwimu kwa ajili ya ufuatiliaji wa SDGs kufikia mwaka 2023.

Taarifa ya upatikanaji wa takwimu kwa ajili ya ufuatiliaji wa SDGs kufikia Mwaka 2023

Malengo ya SDGs	Viashiria vya SDGs/ NDPs/ Sekta zenye Takwimu — Je, Takwimu kwa ajili ya kufuatilia kiashiria hiki inapatikana kwa sasa?		Upatikanaji wa Takwimu kwa lengo na viashiria (%)	Jumla ya viashiria kwa lengo
	Ndio	Hapana		
Lengo la 1	11	2	84.6	13
Lengo la 2	13	1	92.9	14
Lengo la 3	19	9	67.9	28
Lengo la 4	9	3	75.0	12
Lengo la 5	13	1	92.9	14
Lengo la 6	6	5	54.5	11
Lengo la 7	4	2	66.7	6
Lengo la 8	15	1	93.8	16
Lengo la 9	8	4	66.7	12
Lengo la 10	4	10	28.6	14
Lengo la 11	6	9	40.0	15
Lengo la 12	4	9	30.8	13
Lengo la 13	4	4	50.0	8
Lengo la 14	5	5	50.0	10
Lengo la 15	4	10	28.6	14
Lengo la 16	5	19	20.8	24
Lengo la 17	13	11	54.2	24
Jumla ya Viashiria	**143**	**105**	**57.7**	**248**

15.0 Kuagiza, Maelezo na Maktaba

Kwa ajili ya kuagiza nakala nyingi na kupata maelezo zaidi, tafadhali wasiliana na:

Mtakwimu Mkuu wa Serikali,
Ofisi ya Taifa ya Takwimu,
64 Barabara ya Lusinde,
S.L.P. 2683,
41101 Tambukareli-DODOMA.
Simu: +255 26 2963822 Nukushi: +255 26 2963828
Barua Pepe: sg@nbs.go.tz Tovuti: www.nbs.go.tz

Mtakwimu Mkuu wa Serikali,
Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali,
S.L.P.874,
Zanzibar,
Simu: +255 242231869
Barua Pepe: zanstat@zanlink.go.tz
Tovuti: www.ocgs.go.tz

Au

Tembelea tovuti ya Taifa ya Serikali ya Tanzania katika www.tanzania.go.tz na Maktaba ya Ofisi ya Taifa ya Takwimu, Barabara ya Lusinde Dodoma na Barabara ya 18 Kivukoni, 11992 Dar es Salaam